A°. 1858. N°. 22[illegible]

Opregte Maandagsche

HAARLEMSCHE COURANT

van 27 September.

Deze Courant wordt dagelijks, met uitzondering van Zon- en Feestdagen, uitgegeven. ··· Prijs: *f* 5 in de drie maanden.

WEENEN, 22 September.

Volgens de laatste alhier uit Ragusa aangekomen berigten is er in de staatkunde van vorst *Danilo*, den beheerscher van Montenegro, eene wijziging merkbaar, welke welligt is te weeg gebragt, omdat hem van de zijde der fransche Regering niet die ondersteuning wordt verleend, op welke hij had gemeend te mogen rekenen. Het berigt uit Triest, als of hem, door tusschenkomst van den franschen consul, eene bijdrage van 60000 fr. in goud zoude zijn toegezonden, wordt tegengesproken. Wat daar ook van zij, dit wordt als zeer waarschijnlijk gehouden, dat men in Cettinje de hoop heeft opgegeven op het erlangen van eene haven aan de Adriatische-zee, welke in regtstreeksch verband zou staan met Montenegro, en dat tusschen den president van den Senaat, *Mirko*, en den franschen secretaris van den Vorst, *Delarue*, eene vijandschap is uitgebroken, welke den laatstgenoemden heeft bewogen om zich vooreerst uit de genoemde hoofdplaats te verwijderen, vermits hij zich niet veilig genoeg rekende tegen verraderlijke aanslagen van dezen zijnen tegenstander.

— In de slavische, aan Turkije onderworpen, provincien heerscht nog altijd veel onrust en ontevredenheid.

— De toekomstige regeling van het staatsbestuur in Pruissen wordt thans ook in onze dagbladen besproken. In het half-officiële orgaan der oostenrijksche Regering wordt het als hoogst noodzakelijk voorgedragen, dat aan den *Prins van Pruissen* de waardigheid en bevoegdheid van Regent worde opgedragen, vermits de genoemde Vorst zich tot dus verre, toegevende aan een vergedreven gevoel van betamelijkheid, heeft onthouden om ten aanzien van aangelegenheden, die behoorden te zijn afgedaan, te beslissen, ten einde de vrijheid van handelen van zijnen koninklijken broeder in dat opzigt voor de toekomst niet te belemmeren, en dat deze staat van zaken niet behoort voort te duren, vermits het staatsbelang daaronder kan lijden.

— De Aartshertog *Lodewijk Victor* zal zich aan de oostenrijksche zeedienst toewijden.

BERLIJN, 24 September.

De *Prins van Pruissen* is bij de inspectie der bondstroepen in Hannover daar ter plaatse met eene bijzondere onderscheiding ontvangen. — Z K. H. is van daar teruggekeerd. Men schijnt te hebben gewacht, dat de Vorst reeds gisteren avond de reis naar Warchau zou hebben aangenomen. Zoover men weet, is dit niet gebeurd, maar men stelt zich voor, dat Z. K. H. zich eerlang derwaarts zal begeven om, met den Keizer van Rusland, de groote wapenschouwing der in Polen bijeengetrokken russische legermagt in oogenschouw te nemen.

— Uit Frankfort wordt gemeld, dat de vereenigde commissien der Bondsvergadering thans kennis hebben genomen van het deensche antwoord. Zij zullen nu eerlang verslag aan die vergadering indienen, 't welk zich vermoedelijk zal bepalen tot de vraag, of dit antwoord voldoende moet worden geacht, of niet. De Bondsvergadering zal denkelijk eerlang geroepen worden om deswegens een bepaald besluit te nemen, en inmiddels zal de executoriale commissie, van welke twee leden moeten aftreden, welligt eenige wijziging ondergaan.

VAN DEN RIJN, 24 September.

De aartsbisschop van Keulen, de heer *v. Geissel*, heeft zich dezer dagen, ter zake zijner gezondheid, naar Muszbach, in de beijersche Rijn-Paltz, begeven en zal aldaar eenige weken vertoeven.

— Bijzondere berigten uit Rome, van het midden dezer maand, melden, dat 'er steeds eene bedenkelijke spanning heerscht tusschen de troepen van het fransche bezettingsleger en de pausselijke soldaten, die van tijd tot tijd oorzaak is van bloedige gevechten. Het schijnt, dat men van beide kanten zich steeds even gereed betoont om aanleiding te geven tot dergelijke bedenkelijke ontmoetingen, en dat de opgewondenheid der romeinsche soldaten, ten aanzien der vreemde, van de zijde der menigte op verschillende wijzen wordt aangevuurd; zoodanig, dat er indedaad ernstige maatregelen worden gevorderd om de openbare orde krachtdadig te handhaven.

— Een der liberale in Turin uitkomende bladen maakt geene zwarigheid, te verklaren, dat de afstand van het voormalige bagno in de haven van Villafranca aan eene russische scheepvaarts-maatschappij zal strekken om den invloed van Oostenrijk op de italiaansche aangelegenheden te beperken.

PARIJS, 22 September.

Het *Journal des Débats* behelst een hoofd-artikel, waarin de aandacht wordt gevestigd op de dagbladpers in de departementen en wordt uiteengezet, dat die pers zich niet in allen deele van hare verpligtingen kwijt en zich minder met de algemeene politiek behoorde bezigtehouden, ten einde zooveel te meer plaats en tijd te kunnen wijden aan het bespreken der plaatselijke belangen. Volgens de *Débats* is het eene waarheid, dat de departementale dagbladen in zoover in eenen meer moeijelijke toestand verkeeren dan de parijsche organen, omdat zij eenigermate afhankelijk zijn van de personelijke inzigten der prefecten, zoodat in sommige departementen eene vrijheid bestaat, welke geenszins in andere wordt gedoogd, maar moeten die dagbladen zich daardoor niet laten ontmoedigen; behoorden zij zich te beijveren om steeds eene gematigde taal te voeren en mogen zij nooit uit het oog verliezen, dat bij ernstig gemeende openbaarheid het publiek niet alleen belang heeft, maar ook in hooge mate het gezag, 't welk vooral dan, als het zich algeheele vrijheid van handelen heeft voorbehouden, verantwoordelijk is voor de misslagen, welke het kan begaan, doch ook verder voor de misbruiken, waarmede het onbekend is gebleven.

Het *Journal des Débats* stelt er grooten prijs op, dat de departementale bladen naauwkeurig verslag geven van de beraadslaging in de Algemeene Raden, en de door die regerings-ligchamen genomene besluiten onpartijdig beoordeelen. Vooral dan, als in die Raden de meerderheid de reactionaire beginselen is toegedaan, zou het van groot belang zijn om nategaan, wat daarin besproken wordt. Dit toch kan, volgens de *Débats*, als eene waarheid worden aangenomen, dat in zulke vergaderingen welligt meer dan in andere eene vaste *overtuiging* aanwezig is.

„ Wij voor ons (dus eindigt het bedoelde betoog) reiken liever de hand aan eenen reactionair, die reden en antwoord van zijne zaak geeft, en staan veel nader bij eenen zoodanigen persoon, dan dat wij te doen hebben met een man van den vooruitgang, die *niets zegt*. Voor Frankrijk zal er een schoon tijdperk zijn aangebroken, zoodra al de *eerlijke* eerzuchtigen, zooals wij er maar al te weinig bezitten en waaraan al de natien maar al te zeer behoefte hebben, liever de eersten in de stad hunner inwoning zullen willen worden dan de honderdste in Rome."

— In het tegen den heer *Prost* gewezen vonnis worden in het breede de feiten uiteengezet, ter zake waarvan hij door den regter is veroordeeld. In de eerste plaats wordt aangenomen, dat hij de statuten der *Compagnie générale des caisses d'escompte* heeft verkracht, door die maatschappij aan den haar aangewezen werkkring te onttrekken en dezelve te doen deelnemen aan allerlei gewaagde ondernemingen en zich daarbij te beroepen op besluiten van zoogenaamde algemeene vergaderingen, die niets ernstigs vertegenwoordigden, noch wat de zamenstelling aangaat, noch het daarin besprokene. Verder heeft de heer *Prost* zich een denkbeeldig krediet weten te verschaffen, door het uitdeelen aan de aandeelhouders van ruime dividenden, vastgesteld, op grond van onnaauwkeurige balansen en inventarissen. Daardoor heeft hij de aandeelen zeer voordeelig weten te plaatsen, en zich wederregtelijk en ten nadeele van derde personen in het bezit van omstreeks 500,000 fr. weten te stellen. Aan deze en dergelijke bedriegelijke handelingen is het toeteschrijven, dat de maatschappij in Junij 1857 een batig slot opleverde van 1,600,000 fr., 't welk 4 maanden later in een te kort van ruim 8 millioen is veranderd, waartoe ook veel heeft bijgedragen, dat *Prost* op 31 Mei 1857, onder anderen, op den inventaris heeft gebragt een bedrag van 20 millioenen fr., terwijl de maatschappij slechts in het bezit was ruim 19½ millioen, en destijds, met het doel om onderteekeningen en geld te bekomen, heeft voorgewend, dat 1866 aandeelen waren genomen door de portugesche compagnie le Crédit-mobilier.

De vijf leden van den Raad van toezigt zijn voor de schade civiel aansprakelijk gesteld, omdat zij hebben geweten, dat op den inventaris van 1857 posten voorkwamen, die niet naauwkeurig waren en waardoor zoowel de maatschappij, als derde personen, in hunne belangen werden verkort, en voorts omdat zij, met kennis van zaken, hebben gedoogd, dat dividenden werden uitgekeerd, welke niet geregtvaardigd waren door naar behooren opgemaakte balansen en inventarissen. — De veroordeeling van den heer *Prost* baart veel opzien, doch welligt nog meer het aannemen van het beginsel der solidariteit der leden van den Raad van toezigt.

— De publicist *Louis Jourdan* heeft in het republikeinsche dagblad *le Siècle* eene reeks van artikelen geleverd, waarin hij zijne bezwaren heeft ontwikkeld, ter zake van de administratie der eigendommen van de liefdadigheidsinstellingen.

Deze artikelen, in allezins passenden en gematigden toon geschreven, zijn beantwoordt geworden van wege den minister van Binnenlandsche Zaken, den heer *Delangle*, in een betoog, tot welks mededeeling *le Siècle* is uitgenoodigd geworden. De genoemde bewindsman herstelt daarbij eenige misslagen, door den heer *Jourdan* begaan, en verliest geen oogenblik hetgeen men de parlementaire vormen noemt uit het oog. — De omstandigheid, dat de heer *Delangle* aan eene zoodanige wederlegging de voorkeur heeft gegeven, in stede van overtegaan, 't zij tot een kort en droog mededeeld berigt, 't zij tot eene onderhandsche, of officiële waarschuwing, geeft veel genoegen, en wordt door velen beschouwd als een blijk, dat de Regering werkelijk voornemens is om aan de dagbladen eenige meerdere vrijheid te laten, in afwachting, dat zij zal kunnen overgaan tot eene wijziging der thans bestaande zoo gestrenge wetgeving op het stuk der drukpers.

— Prins *Ghika* is, gezeten in eene zoogenaamde victoria, met twee paarden bespannen, gisteren Parijs binnengereden en gekomen bij le Rond-point des Champs-élyseés. zijn plotselings de paarden doorgegaan. De prins is opgestaan, ten einde den koetsier, een Wallachijer, te helpen de paarden tot staan te brengen, 't welk is mislukt door het breken der leidsels. De prins heeft daarbij het evenwigt verloren en is uit het rijtuig met het hoofd op de straatsteenen geslagen. Hij is dadelijk buiten kennis geraakt, en vervoerd naar zijne woning, waar hij een paar uren later is overleden.

PARIJS, 24 September.

Prins *Napoleon* wordt morgen uit Biaritz hier terug gewacht. Het zeggen is, dat Z. Keizerl. H. de besluiten, betreffende de in Algerie aantestellen prefecten en onderprefecten, den Keizer ter bekrachtiging heeft aangeboden en deze besluiten weldra in den *Moniteur* zullen worden uitgevaardigd.

— Prins *Ghika*, die eergisteren door eenen ongelukkigen val het leven heeft verloren, is niet de gewezen Hospodar van Wallachije, die thans is opgetreden als een der candidaten voor die waardigheid, maar een van diens bloedverwanten.

In strijd met hetgeen gisteren is medegedeeld, omtrent de nota, door sir *Henri Bulwer*, aan den Sultan overhandigd, wordt heden weder verzekerd, dat de reis van lord *Redcliffe* geheel vreemd is aan de staatkunde. Onder het personeel der russische ambassade alhier wordt gesproken over de opdragt der waardigheid van ambassadeur bij den Keizer van China aan den generaal *Muravieff*. Verder wil men weten, dat de Regering alhier voornemens is om een fransch consulaat te vestigen te Irkutsk in Siberie.

— Met den telegraaf is het berigt ontvangen, dat de staat van beleg, wat aangaat Katalonie en de provincie Malaga, door het ministerie *O'Donnell* is opgeheven. Hier ter stede heeft dit eenige bevreemding verwekt, omdat Arragon, Jaca en de Pyreneën vooreerst nog in staat van beleg zullen blijven. Men wil daaruit afleiden, dat het tegenwoordige bewind te Madrid minder bevreesd is voor de progressisten en democraten, dan voor de behonders en de Carlisten. Bij de naderende algemeene verkiezingen in Spanje zijn de ministers, zonder eenigen twijfel, niet zonder reden overgegaan tot eene concessie aan de dusgenaamde revolutionaire partij. Men denkt, dat de Vicalvaristen, welke zeer in 't bijzonder op de hand zijn van den generaal *Prim*, zich nogal op den voorgrond zullen stellen.

LONDEN, 23 September ('s avonds).

Uit Balmoral, waar H. M. de Koningin zich thans bevindt, wordt gemeld, dat de heer *Fr. Bruce*, de overbrenger van het door lord *Elgin* met de chinesche commissarissen te Tiensin gesloten tractaat, in den namiddag van den 20sten dezer aldaar met depeches uit China is aangekomen.

— Volgens de heden bekend gemaakte staten van den handel en de scheepvaart gedurende de maand Augustus jl., hebben de uitvoeren van britsche voortbrengselen in die maand eene waarde van 11,134,000 p. st. bedragen, dat is bijna een half millioen minder dan in dezelfde maand van het jaar 1857, doch 381,000 p. st. meer dan in Augustus 1856. Daaruit blijkt, dat de handel, ofschoon meer en meer herlevende, zich nog niet hersteld heeft van de dusgenaamde crisis, waardoor hij in de laatste maanden van het vorige en de eerste van het loopende jaar zoo zeer gedrukt werd. Hoe sterk die nog voortdurende drukking geweest is, blijkt vooral uit de vermindering der uitvoeren gedurende de laatste acht maanden. Toen namelijk is slechts voor 75,596,000 p. st. aan britsche voortbrengselen uitgevoerd, tegen 84 666,000 p. st., dus ruim negen mill. meer, in dezelfde maanden van 1857. Echter hebben de uitvoeren in de eerste acht maanden van het loopende jaar bijna een millioen meer bedragen dan in dezelfde maanden van 1856.

— In de groote strafgevangenis te Portland is dezer dagen een zeer bedenkelijk oproer onder de gevangenen, ten getale van nagenoeg 1500, uitgebroken, hetwelk echter, doordien de aanslag te voren bekend was geworden, met behulp van eene aanzienlijke krijgsmagt, gelukkig is bedwongen. Het beraamde ontwerp der gevangenen was om gelijktijdig uit hunne werkzalen uittebreken, hunne bewakers en de militaire wacht met vereenigde kracht aantevallen en te vermoorden, de gevangenis in brand te steken en de omliggende dorpen te plunderen. Toen een veertigtal, ingevolge de gemaakte afspraak, plotselings met geweld naar een der opene pleinen doordrong, werden zij kloekmoedig door een twaalftal militairen met geveld geweer tegengehouden, en op het luiden der bengels schoot van alle kanten eene sterke gewapende magt toe, die op onderscheidene plaatsen verborgen was gehouden en de volvoering van den aanslag verder belette. Het herstellen der orde heeft daarna nog een paar dagen gevorderd en veel moeite gekost. Opmerkelijk is de aanleiding tot dit oproer. Het algemeene plan van uitbreken enz. was gesmeed omdat, ten gevolge van de verschillende in de laatste jaren ingevoerde verordeningen, niet al de gevangenen, maar slechts de vóór 1853 en na 1857 veroordeelden, door zich goed te gedragen, vermindering van hun straftijd konden bekomen. Deze ongelijkmatigheid had onder hen eene algemeene ontevredenheid verwekt, en tot het besluit geleid om allen gezamenlijk in opstand te komen.

— Berigten van de Kaap de Goede-Hoop van 12 Augustus melden, dat de gouverneur sir *G. Grey*, die in het laatst van Julij naar de grenzen vertrokken was om als bemiddelaar tusschen den Oranje-Vrijstaat en het Kafferhoofd *Moshesh* optetreden, te Beaufort aangekomen en met vele bewijzen van toegenegenheid ontvangen was. Men achtte het waarschijnlijk, dat hij het doel zijner reis zou bereiken. — Verder wordt in deze berigten melding gemaakt van een tusschen de britsche en portugesche overheden in het kanaal van Mozambique gerezen geschil. Een engelsche kotter (de *Herald*), die op de kust handel dreef, was door de Portugezen in beslag genomen, omdat hij niet te verschuldigde regten in Delagoa-baai betaald had. De equipage van dat vaartuig is naar Mozambique opgezonden en onder toezigt van den engelschen consul gesteld, die, tevens verlangd heeft, dat de aangehouden kotter met hare lading zou worden vrijgegeven. Dit is geweigerd, en daarop is de consul naar Engeland vertrokken, ten einde in persoon de zaak aan het gouvernement voortedragen.

— De beurs bleef heden prijshoudende. De 3 pc. gecons. resc. 97⅞ à ½.

BRUSSEL, 24 September.

Gisteren is een begin gemaakt met de viering van den 28sten verjaardag der vestiging van de belgische nationaliteit en onafhankelijkheid, en heeft, nadat de plegtigheid door salvo's uit het geschut was aangekondigd, eene lijkmis plaats gehad voor de in 1830 gesneuvelde Belgen, in de hoofdkerk Sainte Gudule. Het hof is bij die kerkelijke plegtigheid vertegenwoordigd geworden door den groot-maarschalk, graaf *de Marnix*, en eenige generaals, adjudanten des Konings. Drie ministers, de heeren *Rogier*, *Partoes* en de generaal *Berten*, waren aanwezig en de militaire dienst in de kerk is verrigt door de compagnie der chasseurs-éclaireurs, met haar vaandel van 1830, de September-gekwetsten en een detachement grenadiers. Op den middag zijn de leden van het koninklijke gezin tegenwoordig geweest bij de opening der tentoonstelling voor land- en tuinbouw.

Heden heeft de schutters-wedstrijd plaats. De talrijke deelnemenden aan dien strijd zijn in plegtigen optogt getrokken naar de schietplaats, onder eene vervaarlijke stortregen, die echter niet van langen duur is geweest. De toevloed van vreemdelingen is zeer groot.

De Koning wordt heden avond op het paleis te Laeken teruggewacht.

BRUSSEL, 25 September.

Z. M. de Koning is gisteren op het paleis te Laeken teruggekomen en zal heden tegenwoordig zijn bij dat gedeelte der nationale feestviering, waaraan de kinderen der scholen zullen deelnemen.

In den namiddag van gisteren is een begin gemaakt met den wedstrijd der schutters. De luitenant-generaal *Pletinkx*, de bevelhebber der brusselsche burgerwacht, bevond zich met zijnen staf aan het hoofd van den optogt der schutters. De chasseurs-éclaireurs hebben aan den trein in burgerkleeding deelgenomen.

Het heeft eenig opzien gebaard, dat eergisteren bij de lijkdienst in de hoofdkerk Sainte-Gudule de magistratuur is vertegenwoordigd door de leden van het Hof van Cassatie, zonder den voorzitter, den heer *de Gerlache*.

— Volgens het liberale te Gend uitkomende dagblad maken de clericalen van het gebeurde met den heer *de Hauleville* een ophef, welke de zaak in geenen deele waard is. Deze heer is, naar luid van dat blad, nooit geweest hoogleeraar of plaatsvervanger, verbonden aan de gendsche Universiteit, maar slechts voorloopig belast geworden met het geven van onderrigt in het natuurregt. Zijn toestand was van dien aard, dat daaraan, onder welk ministerie dan ook, een einde moest worden gemaakt. Vóór dat hij was ontslagen, of, zoo als de clericalen zich uitdrukken, *op de meest onbeschofte wijze afgezet*, had reeds de heer *de Hauleville* maatregelen genomen om zich eenen anderen werkkring te verschaffen.

'sGRAVENHAGE, 25 September.

Het heeft Z. M. den Koning behaagd, zijnen beminden zoon, Z. K. H. den *Prins van Oranje*, generaal-majoor, commanderende de reserve-brigade, een buitenlandsch verlof voor den tijd van veertien dagen te verleenen. Z. K. H. zal gedurende dien tijd Wiesbaden en Stuttgardt bezoeken en zich in de helft der volgende maand derwaarts begeven. Gedurende de afwezigheid van den Prins, zullen de functien van commandant der reserve-brigade worden waargenomen door den bevelhebber van het regiment grenadiers en jagers.

Z. M. heeft bij het dep. van Binnenl. Zaken bevorderd tot commiezen, zonder bezwaar van 's Rijks schatkist, de adj. comm. *J. Tideman*, *J. F. Bogaard* en mr. *J. C.* bn. *Lewe van Middelstum*.

Z. M. heeft benoemd tot notaris te Dalfsen *T. Maassen*, thans notaris te Almelo.

Z. M. heeft benoemd tot ontvanger der dir. bel. enz. te Gouda *J. J. van Stepele*, thans controleur te Leyden, en tot ontvanger der dir. belast. enz. te Hardinxveld c. a. *G. R. A. van Hasselt*, thans ontv. te Mijdrecht.

— In de afdeelingen der Tweede Kamer is heden ochtend het ontwerp van het adres van antwoord op 's Konings aanspraak onderzocht.

De daarbij ter sprake gebragte aanmerkingen zijn aan de commissie, welke met het opstel van het ontwerp belast is geweest, medegedeeld, en deze heeft, na daarvan kennis te hebben genomen, dit ontwerp derwijze gewijzigd, als zij noodig heeft geoordeeld.

In de bijeenkomst der Tweede Kamer van heden is dit alzoo gewijzigde ontwerp ter tafel gebragt, en is besloten hetzelve op aanstaanden maandag in beraadslaging te brengen.

Op voorstel van den voorzitter is, bij acclamatie, besloten, dat de Tweede Kamer der Staten-generaal, *en corps*, hare opwachting bij Z. M. den Koning en bij Z. K. H. den *Prins van Oranje* zal maken, ten einde den Koning en den Prins bij herhaling te betuigen hare gehechtheid aan het koninklijke Huis, en hare belangstelling in de heugelijke gebeurtenis van den vierden September.

— Voor de ontruiming van het eiland Schokland wordt eene som van *f* 140,000 aangevraagd, en daaronder *f* 134,744 voor schadeloosstelling aan de inwoners, en het overige ter voorziening in het lot der ambtenaren, welke daardoor buiten betrekking geraken. Vermits de Staat door dezen maatregel van een jaarlijksch subsidie van *f* 8820 wordt ontheven, vermeent men, dat dezelve ten slotte als voordeelig voor de Rijks-middelen kan worden aangemerkt.

— In 1857 hebben de criminele justitie-kosten wéder meer bedragen, dan de daarvoor geraamde som van *f* 170,000. Dit meerder bedrag van *f* 54,402 wordt thans aangevraagd.

HAARLEM, 25 September.

Een telegr. berigt uit Londen meldt, dat, volgens eene daar van regeringswege gedane aankondiging, de engelsche onderdanen, die zich over Belgie naar het vasteland willen begeven, voortaan niet meer verpligt zijn hunne passen in Engeland door belgische diplomatieke agenten te laten viseren.

Uit Londen wordt verder gemeld, dat de telegrafische kabel van de nederlandsche naar de britsche kust, naar wensch is gelegd.

Het stoomschip *Northstar* heeft berigt uit Nieuw-York van den 11den September aangebragt, waarin voorkomt, dat de hoofd-ingenieur van den atlantischen telegraaf *de Santy* heeft verzekerd, dat de kabel voor dit middel van gemeenschap niet verbroken is. In Nieuw-Orleans was de katoen williger en geene verandering in den prijs van 't meel. In Nieuw-York was de koffij prijshoudend.

Betreffende de thans zigtbare komeet, welke het eerst door *Donati* is gezien, en daarom de Donati-komeet wordt genoemd, wordt gemeld, dat zij van dag tot dag nader aan de zon, zoowel als aan de aarde komt, en derhalve steeds toeneemt in licht en omvang. Den 23sten des avonds werd haar afstand van de aarde op 20 millioenen mijlen, en van de zon op 12¾ millioen gerekend, en was zij bijna zoover van de aarde als deze van de zon. De staart was, in weerwil van het heldere maanlicht tot op 5 à 6 graden zigtbaar. Zijne lengte was destijds schijnbaar twee millioenen mijlen, te weten, 40 maal de afstand tusschen de maan en de aarde. De rigting van de staart is niet gelijkmatig. Boven is bij, in verhouding tot den loop, dien de komeet volgt, eenigzins naar buiten, onder naar binnen gekeerd. Den 28sten September zal de komeet te zien zijn onder de ster, bekend als het *Hart van Karel*; den 5den October in de nabijheid van de ster *Arcturus*. In de eerste weken van October zal haar licht vermoedelijk het sterkst worden bevonden, en haar staart het langst.

SCHEEPSTIJDINGEN.

AMSTERDAM, 25 September. Den 24sten dezer in Texel binnengekomen: *Angelina*, Ruauld, Nantes; *Leon Isabella Alfred*, Glotin, Vivier; *Marguerite*, Hupois, Caen; *Sippe Visser*, van Kempema, *de Visscherij*, Gunter, *Petrel*, Cocking en *Wharley's*, Clark, alle 4 van Londen; *Zeldenrust*, Loman, Newcastle; de stoomb. *Gouv. van Ewijck* en *Graaf van Rechteren*, beide van Hull; *Zenobia*, Carter, Jarmouth; *Eneste Söstre*, Gjersoe, Fredrikstad. Gisteren nog: *Ernest Arthur*, Chevrier, Marennes; en uitgezeild: de stoomb. *Ondine*, Bordeaux; *Magnet*, Londen; *Geertruida Johanna*, Karst, St. Petersburg. Wind w. z. w. – n. w.

Den 23sten dezer in Helvoet binnengekomen: *Bengalen*, Planter, Newjork; *Seabird*, Nuttall, Jersey; *Elisabeth*, Attrell, Newport; *Pelgrim*, Collins, Liverpool; *Frankfort*, Robinson en *Antilles*, Hensel, beide van Newcastle; *Herman*, Schlossman, Libau; *Elise*, Kröger, Rostok; *Merwestroom*, Vernes, Bergen; en uitgezeild; *Zephir*, de Vries, Batavia via Brouwershaven; de stoomb. *Louise*, Grangemonth. Wind n. w.

Den 7den Aug. aan de Tafelbaai binnengekomen: *H. Liduina*, van Brink, Cardiff; en uitgezeild: 1 dito *Valparaiso*, Ellerman, Batavia.

Den 11den dezer te Napels binnengekomen: *Gimelli*, Cacace, Rott.

Den 21sten dezer op de hoogte van Douvres: *Alexander*, Bain, Rotterdam naar Newjork.

Den 21sten dezer te Falmouth binnengekomen: *Bordeaux*, Gnodde, Catania naar Amsterdam; 22 dito *H. Willebrordus*, Timmermans, Odessa; 23 dito *Jan Zijlker*, van Driesten, Ibraïla.

Den 20sten dezer te Bremerhaven binnengekomen: *Anna Louisa*, Lacrooy, Akyab.

AMSTERDAM, 24 Sept. Aangaande het schip *Vrouw Martha*, kapt. Uil, 19 Julij van Bolderaa naar Zwolle vertrokken, heeft men sedert niets vernomen.

Het schip *Honingbij*, kapt. van Marion, van Banjoewangie herwaarts gedestineerd, met schade te Mauritius binnengeloopen, was 4 Aug., na volbragte reparatie, gereed om de reis voorttezetten.

BEURS VAN AMSTERDAM.

Prijzen der Effecten.
25 *September* 1858. 4½ *ure.*

	van	tot	gebl.
NEDERLAND.			
Thesaurie 5 p	106¾	—	—
Ned. Bank 4 „	—	—	—
W. Schuld 2½ „	64 15/16	65	—
„ . 3 „	76⅞	—	—
„ 4 „	98 13/16	⅞	—
Amort. Sd. 3 „	—	—	—
Handl. Ms. 4½ „	142¼	—	—
O. I. Leen. 4 „	—	—	—
Holl.-Spw. . . .	—	—	—
Leening 4½ p	—	—	—
Rijn-Spw. 4½ „	—	—	—
M. Weldd. 4 „	—	—	—
BELGIE.			
Cert. W. S. 2½ p	—	—	—
„ *Rots.* 2½ „	53⅜	—	—
FRANKRIJK.			
Certif. . . . . 3 p	—	—	—
SPANJE.			
Oblig. . . . . 1½ p	29 7/16	½	—
„ . . . . 3 „	—	—	—
„ Bin. 3 „	40¼	5/16	—
Am.-Schuld	11⅝	11/16	—
Bew. Coup.	—	—	—
PORTUGAL.			
Oblig. . . . . 3 p	46⅞	—	—
„ 1856. 3 „	45¾	⅞	—
„ Uitgest. .	—	—	—
RUSLAND.			
Hope & Co. 5 p	106⅜	—	—
„ 5 „	104⅛	—	—
Certif. Obl. 5 „	92⅜	—	—
„ „ 4 „	87	—	—
„ *Stglitz* 4 „	—	—	—
„ N. 4 „	—	—	—
„ 54. 5 „	98¼	—	—
„ 55. 5 „	101 15/16	—	—
„ Hamb. 5 „	—	—	—
„ Lond. 5 „	—	—	—
„ „ 4½ „	—	—	—
Insch. . 6 „	—	—	—
Cert. . 6 „	—	—	—
POLEN.			
Aand. 1835. *f*	—	—	—
Oblig. . . . . 4 p	82	. . .	—
PRUISSEN.			
Oblig. . . . . 4½ p	—	—	—
Aand. 54. 3½ „	—	—	—

	van	tot	gebl.
OOSTENRIJK.			
Obl. *Goll.* 5 p	—	—	—
„ „ 4 „	—	—	. .
„ Met. 5 „	77¼	7/16	—
„ r. Amst. 5 „	87¼	⅜	87 5/16
„ Nat. 5 „	78	⅛	—
„ 54. 2½ „	39⅛	9/16	—
Wener Bank *f*	—	—	—
[illegible] „	—	—	—
„ 4 p	926	—	—
NAPELS.			
Cert. L. B. 5 p	—	—	. .
„ *Rots.* 5 „	—	-	—
DENEMARKEN.			
Obl. Lond. 5 p	—	—	—
„ 3 „	—	—	—
BRAZILIE.			
Geldl. 24. 5 p	—	—	—
„ 39. 5 „	—	—	—
„ 43. 5 „	99⅝	—	-
„ 52. 4½ „	—	—	—
SARDINIE.			
. . . . 5 p	—	—	—
PERU.			
Geldl. 54. 4½ p	—	—	—
„ Parijs. .	—	—	—
ECUADOR.			
Obl. 1855. 1 p	—	—	—
VENEZUELA.			
Obl. 6 th. 4½ p	—	—	—
„ Uitg. 2 „	—	—	—
GRENADA.			
Oblig. . . . . 3½ „	19½	—	—
„ Uitg. . .	—	—	—
MEXICO.			
Oblig. . . . . 3 p	20 9/16	—	—
N.-AMERICA.			
Philad. *Hope f*	—	—	—
„ Lt. B.	—	—	—
„ *Rots.* 6 „	—	—	—
Am. Bankact.	—		—
Ill. Spw. Aand.	—	—	—
„ Obl. C.B. 7 „	84 13/16	15/16	—
Louisiana 5 p	101¾	—	—
GRIEKENLAND.			
Obl. 1825 p.	5 1/16	—	—

Handelm. contant 142. Russische spoorweg *f* 74¼; Beijersche dito *f* 41¾. Frans. Oostenr. spoorweg *Hope f* 129¼ à ½. Oude 2½ pc. Metall. 38¾. De 4½ pc. Entrepôtdok 100⅜. — Beleening 3. Prolongatie 2½. Disconto 3½.

Aldus opgemaakt door het Bestuur der *Effecten-Societeit:*
J. BRASKAMP, *waarnemend President.* — IJ. DE KOCK, *Secretaris.*

Oostenrijksche en Illinois in gunstigere stemming; verdere prijzen onveranderd.

WEENEN, 25 September. De 5 pc. metall. 82¾; zilver 1⅛.
LONDEN, 25 September. De 3 pc. gecons. resc. 97⅝ à ¾.
PARIJS, 25 September. De 3 pc. renten 73 fr. 10. Spanje 3 pc. 40¾.

*** VERGADERING van den Gemeente-raad van Haarlem, op *Woensdag den 29sten September* 1858, des namiddags ten een uur.

Najaars-Veemarkt.

De Kamer van Koophandel en Fabrijken te HAARLEM, herinnert belanghebbenden bij deze aan genoemden MARKT, welke dit jaar alhier op Maandag den 25sten October zal gehouden worden.

Haarlem, den 25sten September 1858.
L. J. QUARLES VAN UFFORD, Voorzitter.
E. W. VAN BREDERODE, Secretaris.

*** Ondertrouwd:
'S HERTOGENBOSCH, 22 September 1858. — P. VAN HARREVELT, Kapitein-Kwartiermeester, en H. C. PFEIFFER.
Eenige en algemeene kennisgeving.

*** Getrouwd:
C. VAN BEEK, van *Zegwaart*, en A. JONES, van *Rotterdam*.
ROTTERDAM, 22 September 1858.

*** Getrouwd:
J. P. W. OPPENOORTH,
Weduwenaar van *S. S. Abrahams*, met
M. S. C. E. DE LA FONTAINE VERWEY.
RUURLO, 23 September 1858.

*** Getrouwd:
NIJMEGEN, 23 September 1858. — J. O. VAN BIJLERT en H. MELLINK.
Eenige en algemeene kennisgeving.

*** Getrouwd:
Mr. J. N. EVERTS,
Notaris te *Twello*,
Weduwnaar van *C. C. Goldenberg*, met
A. BOUMAN.
UTRECHT, den 23sten September 1858.

*** Getrouwd:
UITHOORN, 23 September 1858. — W. R. VEENHOVEN, van *Hoogezand*, en W. M. M. WUNDER.
Deze dient tot algemeene en bijzondere kennisgeving.

Getrouwd:
DELFT, 23 September 1858. — J. H. G. KISSELS, Gep. Kapt. der Inf., en A. P. BOONE.
Eenige kennisgeving.

*** Getrouwd:
W. E. J. Baron VAN WASSENAER CATWIJCK
en
C. A. A. J. Baronnesse VAN BALVEREN.
Kasteel ECHTELD bij *Tiel*, den 24sten September 1858.

*** Zeer voorspoedig bevallen van een ZOON *A. G. FREMEREY*, geliefde Echtgenoot van
J. C. PEETERS.
SAS VAN GENT, den 21sten September 1858.

*** Bevallen van een' ZOON *M. P. CARSTEN — SLOT.*
MEPPEL, den 22sten September 1858.
Eenige kennisgeving.

*** Heden beviel van eene *doode* DOCHTER, mijne geliefde Echtgenoote *JOHANNA TEN KATE.*
ELBURG, 22 September 1858. — H. VAN DER MAATEN.

*** Heden beviel zeer voorspoedig van eene welgeschapene DOCHTER *S. BOBLE*, geliefde Echtgenoote van
L. MIJNLIEFF Az.
NIEUWERKERK AAN DEN IJSSEL, 22 September 1858.

*** Heden beviel zeer voorspoedig van een welgeschapen ZOON *I. IGES* geliefde Echtgenoot van
JOH. REEKERS Jr.
ENKHUIZEN, 22 September 1858.

*** Bevallen van eene welgeschapene DOCHTER *T. KLUYVER*, Echtgenoot van CH. DEKKER.
KOOG A/D ZAAN, 22 September 1858.
Algemeene kennisgeving.

*** Heden beviel voorspoedig van een welgeschapen Zoon *AGATHA PETRONELLA WEYLAND*, geliefde Echtgenoote van K. KLEES Rz.
AMSTERDAM, 23 September 1858.

*** Bevallen van een ZOON *G. A. J. CONINCK WESTENBERG*, geliefde Echtgenoote van
'sGRAVENHAGE, 24 September 1858. — R. A. W. SLUITER, 1e Luit. der Artillerie.

*** Bevallen van een' ZOON *C. G. DE VRIES*, Echtgenoote van JACOB HELLING.
ALKMAAR, 24 September 1858.
Eenige kennisgeving.

*** Den 12den September 1858, overleed te ARNHEM, ten Huize van den Heer *L. H. Rambonnet*, Raadsheer in het Hof van Gelderland, Mejufvrouw FREDERIKA HAGENS, diep betreurd door Familie en Vrienden.
Deze *vertraagde* kennisgeving wegens Buitenlandsche Betrekkingen.

*** Heden ontsliep na een kort, doch smartelijk lijden, in den leeftijd van ruim 30 jaren, JACOBA ROELINA NUMAN, diep betreurde Echtgenoote van
AMSTERDAM, 21 September 1858. — J. KOOY.

*** Heden overleed, mijn Broeder PIETER BRANDTJES SOMBEEK, in den ouderdom van 75 jaren.
OOSTHUIZEN, 22 September 1858. — A. HOEK SOMBEEK.

*** Heden overleed, tot onze groote droefheid, onze geliefde Vader en Behuwd-Vader ROELOF TEN HOORN, in den ouderdom van 78 jaren.
VINKEVEEN, 22 September 1858.
Eenige kennisgeving.
E. H. TEN HOORN.
G. WESTVEEN.
H. A. TEN HOORN.
A. VAN ZUTPHEN.
P. H. TEN HOORN.

*** Heden overleed tot onze groote droefheid, ons geliefd Dochtertje CORNELIA, in den ouderdom van ruim vier maanden.
W. W. KALES Jz.
SLIEDRECHT, 22 September 1858.
H. A. KALES, SCHRAM.

*** Heden overleed, de jongste onzer Lievelingen HENDRIK PAULUS ADRIAAN. Wij mogten ons slechts zes maanden in zijn bezit verheugen.
G. A. ALPHERST.
WAGENINGEN, 23 September 1858.
G. B. ALPHERST, VAN HEYST.

*** Heden overleed in den krachtvollen leeftijd van ruim 33 jaren, mijn onvergetelijke Echtgenoot CORNELIS JANSZ. AAFJES, mij uit eenen allergelukkigsten Echt van slechts zeven jaren twee Kinderen nalatende, te jong om hun onherstelbaar verlies te beseffen.
KROMMENIE, 22 September 1858. GRIETJE LANDSMAN, Wed. *C. Jz. Aafjes.*

*** Heden overleed na een langdurig, aller smartelijkst en geduldig lijden, mijne innig geliefde en onvergetelijke Echtgenoot MARIA ELIZABETH VAN RONZELEN, in den ouderdom van 59 jaren, diep betreurd door mij, mijne Kinderen en Behuwd-Kinderen.
P. SOETERS, Predikant.
RAVENSWAAY, 23 September 1858.

*** Heden overleed, ons jongste Kindje BERNHARD, drie maanden oud.
NOORTHEY, 23 September 1858. J. H. KRAMERS. M. A. KRAMERS, HOOGKLIMMER.
Eenige kennisgeving.

*** Ons teêrgeliefde Kind, HENDRICK AERNOUT, werd ons gisteren plotseling ontnomen.
ZEYST, 23 September 1858. J. H. VAN LENNEP. C. E. VAN LENNEP, WEST.

*** Den 22sten dezer overleed te *Dusseldorp*, onze geliefde Vader en Behuwd-Vader de Wel-Eerwaarde-zeer-Geleerde Heer JOH. CARL FRIED. BUNGE, Emeritus Predikant, in den gezegenden ouderdom van bijna 80 jaren.
F. BUNGE.
ROTTERDAM, 23 September 1858. M. M. BUNGE, geb. VAN OVERZEE. J. J. VAN OVERZEE.
Eenige kennisgeving. C. L. J. VAN OVERZEE, geb. BUNGE.

*** Overleden ANTOINETTE CORNÉLIE GUY DE CORAL, geliefde Echtgenoote van Mr. J. A. CHEMET.
AMSTERDAM, 23 September 1858.

*** Heden overleed tot mijne diepe droefheid, mijn hartelijk geliefde Echtgenoot JOHANNES MARIUS VAN HOOGSTRATEN, in den ouderdom van 36 jaren, mij nalatende vier Kinderen waarvan drie uit een vroeger Huwelijk.
'S GRAVENHAGE, den 24sten September 1858. C. M. VAN STOCKUM, Wed. *J. M. van Hoogstraten.*
Eenige kennisgeving.

*** Heden overleed, in den ouderdom van ruim 65 jaren, de Wel-Edele Heer ABRAHAM FOCK, President van de Nederlandsche Bank, Ridder van de Orde van den Nederlandschen Leeuw.
AMSTERDAM, 24 September 1858.

*** Heden overleed onze hartelijk geliefde oudste Dochter CORNELIA ELIZABETH, in den ouderdom van ruim 19 jaren. J. VAN DER ELST.
J. S. VAN DER ELST — VAN BEETEN.
HAARLEM, 24 September 1858.

*** De ondergeteekende, zeer gevoelig voor de zoo vele sprekende bewijzen van innig deelneming, hem van Familie, Vrienden, Ouders en Betrekkingen zijner Kweekelingen, te beurt gevallen bij het vóór hem zoo zielsverpletterend verlies zijner dierbare Gade *Anna Jaqueline Rost van Tonningen*, brengt hun allen langs dezen weg daarvoor zijnen hartelijken dank toe, met de bede, dat zij allen nog lang voor het verlies van dierbare betrekkingen bewaard mogen blijven, en met de betuiging, dat hij thans meer dan ooit behoefte gevoelt aan hunne bescherming, toegenegenheid en vriendschap, waaraan hij zich minzaam aanbeveelt.
J. RIJNENBERG, Instituteur.
ZWAMMERDAM, September 1858.

*** De Heeren HOPE & C°., KETWICH & VOOMBERGH en Wed. W. BORSKI adverteren, dat zij hebben ontvangen de Aflossing in *Amerika* van 2000 Dollars der Schuldbekentenissen ten laste de Stad *Mobile*, in de Vereenigde Staten van Amerika, rentende 5 pCt., uitmakende een gedeelte van het Fonds dezer Administratie; dat dien ten gevolge ten overstaan van den Notaris COMMELIN en Getuigen eene **Uitloting** heeft plaats gehad van **5** Certificaten, ieder groot 400 Dollars, zijnde N°. 409, 323, 456, 401 en 54.

Welke Certificaten van Heden af, ten Kantore van de *Associatie-Cassa*, zullen worden betaald met *f* 953.91, en zulks tegen intrekking derzelve, met de daarbij behoorende Talon.

Voorts wordt geadverteerd, dat des Woensdags en Vrijdags, van 10 tot 1 ure, ten kantore hunner Administratie zal worden geavanceerd tot het kosteloos afgeven van *NIEUWE BLADEN COUPONS*, bij bovengemelde Certificaten, alsmede die op *Inscriptiën* ten laste de *Vereenigde Staten van Amerika*, rentende 6 pCt., tegen intrekking der Talons en overlegging eener geteekende Nota der Nummers naar volgorde, voor ieder soort apart.

Amsterdam, 23 *September* 1858.

*** De Heeren HOPE & COMP., KETWICH & VOOMBERGH en Wed. W. BORSKI adverteren, dat in overeenstemming met hunne voorloopige kennisgeving, op den 21sten dezer, ten overstaan van den Notaris COMMELIN en Getuigen ter aflossing zijn **uitgeloot** de navolgende **794** Stuks der onder hunne Administratie uitgegevene Certificaten van 5 pCts. *Russische Inscriptiën*, 4*de Serie*, betaalbaar in Zilver Roebels, te weten: N°s.

5555	2332	27670	15026	18481	22676	5806	28025
24714	2169	26225	11428	13651	19023	7157	28947
3286	24631	22314	10561	10097	18735	22793	22558
25285	26581	19247	12660	10265	16604	4507	7989
2040	27191	20115	13596	6705	15991	10773	2680
6038	24470	17950	6756	6868	14040	26653	2210
6326	19100	19003	2744	5847	13357	2395	1442
28789	15548	18280	25096	28743	27910	834	1520
28222	10191	17334	25724	27534	22323	11469	19148
380	14417	11681	28023	26658	21008	27234	19704
94	6618	10724	28204	22311	1121	19251	19390
25895	460	11972	25990	27172	7501	6512	10566
3388	18720	10664	23488	1930	8441	16919	3510
4295	19541	10970	27351	1825	8952	12307	3538
4888	20691	8401	18432	1402	12745	9258	4924
8008	22613	4664	17117	11891	11931	26045	7906
7457	27353	5862	14831	17850	15269	9462	16187
14640	25483	2439	14215	17116	19241	27889	15140
16527	14623	1209	16453	19127	19579	5560	11766
27247	11718	478	10259	24717	13526	11763	9991
5853	10390	26247	10969	22978	11257	12807	28221
12914	8342	28198	11042	21115	12412	1884	27352
18201	4512	28754	7439	15251	8148	26291	27782
20996	3689	25340	8020	9101	8340	1661	24473
26592	3612	18674	7037	8371	6377	23199	20050
27105	3317	16465	349	5282	6761	9688	18355
12749	1122	17520	484	3552	5990	7766	17640
23524	6643	15062	5875	2944	9808	21121	16462
24329	7363	13551	2650	554	7322	15343	11470
26121	15402	11888	1236	10985	2605	14764	13327
23493	16884	9504	452	10822	2497	4217	12195
11588	15014	18766	4272	15980	27636	20464	3143
9474	18896	19156	28921	12483	27336	3779	4225
2852	13425	22871	26410	15399	26323	8802	5954
5647	26057	26452	22427	18473	24916	12224	27278
2937	22337	24467	22919	19098	24627	19733	28034
2461	15804	27185	20889	21967	23714	23416	28788
5634	15546	27601	18748	22708	17245	11527	24328
773	5718	19357	18723	22953	18639	23279	24418
5568	16818	14646	17167	22770	14130	3493	23964
11274	20077	15201	26710	3375	12110	25535	23593
12650	24984	13365	26901	3090	13604	11379	842
14826	26287	16936	24937	3369	7219	22507	1311
10440	26209	16721	23311	7119	6690	346	2215
12786	28228	1511	23378	7662	9909	5079	1815
19135	18303	1101	859	6462	1250	6159	15508
7642	16999	5844	1696	8862	2059	10735	15454
2143	2241	4724	8044	25811	17234	22611	15254
1475	3651	1292	10907	22912	16414	814	11774
4970	2580	28338	12841	22818	11573	5929	13018
9584	4355	27481	15165	22762	10692	16854	13780
9071	5937	17049	17821	19054	13537	11784	16860
16592	4524	15183	16673	22923	13607	24721	18372
17618	10876	10592	20329	4906	17614	28168	19142
13277	13175	15131	19794	6330	19896	5234	7699
17214	546	16415	17121	9638	2827	22996	2079
12308	16782	16419	17704	8387	2167	28603	11839
13203	13397	17452	17662	1687	1597	16941	20467
18472	13055	17091	10154	4289	9714	10374	27769
21171	12768	16478	13219	11956	10896	11438	28964
21275	10125	22952	1619	12978	3218	14704	25659
27380	10687	23373	1240	14806	28349	26529	20217
9364	16509	27791	4878	14359	26844	7799	23198
7290	16370	27804	10975	15648	18824	2846	28945
3340	18213	26381	15834	17385	18398	10663	19120
843	24767	27127	17893	19825	22497	19953	19492
1129	25239	25186	28200	23414	22270	27398	18301
1057	28362	23125	28003	26664	23838	26299	17952
7848	6217	24801	27755	26764	24417	11195	20036
4693	7325	19882	24058	25825	25195	29064	24237
7483	5868	14368	21143	25743	6387	649	24172
9080	5762	11625	16156	26685	23139	2820	268
24882	10913	3312	12924	25271	8382	25286	2501
25189	16451	3531	14932	25439	25021	15043	10912
26686	16160	8133	15678	26130	27886	6997	10714
18750	14449	8091	17488	22334	13891	15744	11582
20293	16101	8412	15122	24247	27554	26814	11808
17465	12046	7840	13782	4893	3127	2781	11148
12654	26139	5178	10332	5266	13093	13610	14502
13210	27987	6197	9459	9038	133	23910	7033
15364	9867	1421	8071	9041	26375	24942	7712
12379	7312	27344	24054	10583	9810	19111	3362
25756	5264	24482	20345	13323	15323	28865	2245
3460	2983	24682	16567	15330	13673	3673	1650
4501	23170	23967	17522	15104	24905	3691	16093
6902	10295	28748	14346	25855	2635	7858	14300
3290	11248	19343	481	20434	17290	10325	12404
9509	13373	14783	816	2847	16300	12897	24455
5831	17446	15690	163	3277	26489	11892	23558
10793	18814	15846	1176	4307	3483	11654	18367
13928	21015	16698	2873	7854	27470	9882	8361
12634	104	9461	7233	7970	1638	13023	7140
15152	6825	4490	6769	6606	17291	12656	23370
10782	9637	3882	25130	9129	14533	13405	27308
9927	6226	23787	23396	2804	1286	14062	
97	13605	23550	11546	27341	23106	12296	
555	12386	20940	10961	28681	27310	8370	
5241	215	19797	9728	27795	21977	8407	
5044	14486	18022	5711	26804	12943	25729	
7497	28711	15295	369	25502	29000	25362	

Wordende de Houders dezer Certificaten uitgenoodigd, om dezelve, voorzien van de onverschenen Coupons (die van 1/13 November eerstkomende, welke op de gewone wijze zal worden betaald, uitgezonderd), met het Bewijs ter bekoming van Nieuwe Coupons, gedurende de maand October, ten kantore dezer Administratie, alwaar daartoe des Maandags, Dingsdags en Donderdags van 10 tot 1 ure zal worden geavanceerd, te doen inwisselen tegen Renversalen, en alzoo de Administratie, in staat te stellen, om de voor de ingetrokkene Certificaten te ligtene Originele bewijzen van Inschrijving tijdig naar *St. Petersburg* ter incasseering van het Kapitaal te kunnen opzenden; zullende het zuivere bedrag der daarvoor uit *St. Petersburg* overgemaakte remisen na ontvangst derzelve worden uitbetaald op denzelfden voet en wijze als bij de gewone Halfjarige Interestbetaling plaats heeft, en waarvan nadere aankondiging zal worden gedaan.

Zullende de Houders der uitgelotene Certificaten, die gemelde tijdige inlevering mogten hebben verzuimd, zich zelven te wijten hebben, dat het beloop der aflossing van Kapitaal, ten gevolge de verordening der Russische Keizerlijke Commissie van Amortisatie, eerst later aan hen zal kunnen worden uitbetaald, en wel met gemis van Renten, die met 1/13 November eerstkomende op de uitgetrokkene Nummers geheel ophouden.

Blijvende echter aan elken Houder der uitgelotene Certificaten het vermogen, om gebruik te maken van de bepalingen vervat in Art. 10 van het Berigt van Oprigting dezer Administratie, waartoe mede op gemelde dagen en uren zal worden gevaceerd.

Amsterdam, 22 *September* 1858.

*** J. J. BEREAUD, Onderwijzer te Ooltgensplaat, Eiland Overflakkee, vraagt een' ONDERMEESTER, die ook de Kerkdienst, zonder Orgel kan waarnemen, en met een November a. s. in dienst treden kan. Boven Kost, Inwoning en verdere verpleging kan men op 100 Gulden huur rekenen.

De Jongeling *G. G. van Holten*, die zich met 1 Julij aan mijne dienst verbonden had, kreeg verlof om zijne Familie te bezoeken; hij werd ten huize zijner Ouders ziek, en stierf tot innige smart zijner Ouders en tot droefheid van ons en van zijne verdere vrienden. God trooste zijne Ouders en schenke ons weder eene geschikte hulp. Brieven *franco.*

*** Door de benoeming van den Heer *H. J. Bolderman*, tot Docent in de Wiskunde aan het Gymnasium te Brielle, wordt aan het Stedelijk Instituut te Zaandam ten spoedigste gevraagd: Een ONDERWIJZER voor de Wiskunde, tevens ervaren in eene of meer levende Talen. Brieven *franco.* A. P. FORTANIER.

*** De Ondergeteekende vraagt ten spoedigste op aannemelijke voorwaarden een' KWEEKELING of tweeden HULP-ONDERWIJZER. Brieven *franco.*
A. M. HAAN,
Onderwijzer eener Fransche en Nederduitsche Dag- en Avondschool.
Haarlem, 21 *September* 1858.

*** Een HULP-ONDERWIJZER, geschikt voor talrijke School en Kerkedienst zonder Orgel, en verlangende hulp en leiding voor het vak, adressere zich zoo spoedig mogelijk *franco*, aan G. GEENE, Onderwijzer te 's Gravendeel, 8e Schooldistrict, Z.-Holland.

*** In eene *Kruideniers-Affaire*, in een der voornaamste Steden van Gelderland, wordt gevraagd: Een LEERLING en een BEDIENDE, tegen 1°. October of 1°. November aanstaande. Adres *franco*, onder Lt. A. B., bij den Boekhandelaar W. J. KRUYT, te Arnhem.

*** Bij een *Grutter en Waterkorenmolenaar* te Apeldoorn, wordt een LEERLING verlangd, van de P. G., Brieven *franco*, onder Letter B., bij den Boekh. T. D. H. PULL, te Apeldoorn.

*** Gevraagd tegen goed Salaris en op verder aannemelijke voorwaarden: Een geëxamineerden APOTHEKERS-BEDIENDE. Brieven *franco.* Adres den Boekhandelaar G. T. N. SURINGAR Leeuwarden.

*** Men vraagt tegen een goed loon met primo November of eerder: Een allezins bekwamen KOEK- en BANKETBAKKERS-KNECHT, van de Protest. Godsdienst. Inclinerenden gelieven zich te adresseren met *franco* Brieven doch liefst in *persoon* bij JAN KATER Kz., te Monnickendam.

*** IEMAND van beschaafden stand en van middelbaren leeftijd, die genegen zoude zijn om eenige maanden te Reizen en zich zoude willen belasten met een Jong Mensch, mede uit den beschaafden stand, wien tot vorming het Reizen noodzakelijk is, en aan wien men eenen goeden Leidsman wenscht te geven, kan zich met *franco* Brieven aanmelden, onder de Letters F. L., aan de Boekhandelaars A. VAN HOOGSTRATEN EN ZOON, te 's Gravenhage.

*** **BOEKHANDEL.**

In een voornamen Boekhandel, in eene der kleine Plaatsen van Z. H., waaraan tevens eene Drukkerij en het uitgeven verbonden is, bestaat op aannemelijke voorwaarden, de gelegenheid tot plaatsing van een fatsoenlijk **JONG MENSCH**, niet beneden de 15 jaren oud en van de P. G., buiten Kost en Inwoning. Bij eene goede behandeling, zal men in de gelegenheid gesteld zijn, om zich grondig in bovengemelde vakken te bekwamen. Men adressere zich met *franco* Brieven, onder de Letters S. S., bij den Heer A. KNOOP, Klein Heiligland, te Haarlem.

*** Een Doctor ten Platten Lande verlangt als *Bediende*, een fatsoenlijk JONG MENSCH, van niet te jeugdigen leeftijd en P. G., tegen genot van behoorlijk Salaris, genoegelijk huislijk verkeer en genoegzamen tijd tot eigen studie, met gelegenheid tot het bekomen van veel Practische ervaring in Genees- en Verloskunde. Reflecterenden adresseren zich met *franco* Brieven, Letter Z., aan den Heer B. VAN SANTÉ, Apothecar te Zaandam.

*** In eene fatsoenlijke dienst in een der Noord-Holl. Steden wordt verlangd: Een HUISKNECHT van de Prot. Godsdienst, van middelbaren ouderdom, gezond en ordentelijk voorkomen, zijn werk goed verstaande en de meest voldoende bewijzen kunnende leveren van eerlijkheid, zindelijkheid en goed burger en zedelijk gedrag.

Brieven *franco* te adresseren onder Letter O., bij den Boekhandelaar C. G. VAN DER POST, Kalverstraat bij de Osjessluis te Amsterdam.

*** Een BOEKBINDERS-GEZEL, op verschillende Plaatsen gewerkt hebbende en van een onbesproken gedrag, wenschte gaarne werk te bekomen op eene soliede Boekbinderij. Brieven *franco*, onder Letter H., bij den Boekhandelaar JOH. ROEM, te Alkmaar.

GELD.

Men vraagt TER LEEN de som van *f* 2500,—, welk kapitaal tegen 4 of 5 pct. op beste Landerijen met eene Woning kan gevestigd worden. Adres met *franco* Brieven, onder Letter Z., bij de Boekhandelaars HERMs. COSTER & ZOON, te Alkmaar.

*** De Betrekking van BINNENMOEDER, in het Wees- en Armhuis te Woubrugge, 7 December aanstaande vacant komende, zoo worden zij, die tot deze Betrekking genegen zijn, uitgenoodigd, om zich in *persoon* of met *franco* Brieven aan te melden, aan genoemd Gesticht. Vereischten zijn Hervormd Lidmaat, tusschen de 40 en 50 jaren oud en voldoende met Wasch, Naaijen enz. bekend. Belooning *f* 60 's jaars, vrije Kost en Inwoning, in genoemd Gesticht en vrije Geneeskundige behandeling.

*** Een stil, huisselijk en deftig Gezin, in een der Noord-Brabandsche Steden, bestaande uit twee personen, (Broeder en Zuster) van de Prot. Godsdienst, verlangt tegen November e. k. tot Gezellig Verkeer: Eene WEDUWE of JUFVROUW, van middelbaren leeftijd, beschaafden stand en opgeruimd gestel, tegen tegemoetkoming van Kost en Inwoning. Reflecterenden gelieven zich te adresseren, onder Letters A. Z., bij GEBR. MULLER, Boekhandelaars te 's Hertogenbosch. Brieven *franco*

*** Eene fatsoenlijke BURGER-DOCHTER, P. G., 30 jaren, thans nog bij eene deftige Familie werkzaam, verlangt met November eene betrekking tot waarneming van eene niet te groote Huishouding, niet ongenegen om tevens eene Dame behulpzaam te zijn, bekend met de Wasch, Naaijen enz. Adres *franco*, Lett. M., bij den Boekhandelaar J. J. VAN BREDERODE, te Haarlem.

*** Eene Jufvrouw van fatsoenlijke familie, R. C. G., zag zich gaarne geplaatst als WINKEL-DOCHTER in het vak van *Manufacturen*, of in dat van *Garen en Band*.
Adres: *franco* Brieven, Letter A., bij den Boekhandelaar A. VAN LOON, te Tiel.

*** Men verlangt eene KEUKENMEID, tegen *f* 100, en eene WERKMEID, tegen *f* 50 verdienste. Adres met *franco* Brieven, onder Letter T., bij den Boekhandelaar J. J. VAN BREDERODE, te Haarlem.

VERMIST

den 19[den] September 1858 eene MELKKOE, hebbende ligt zwart bont haar; aldegenen die eenige opgave van dezelve kunnen doen, worden verzocht hiervan berigt te geven aan JAN DONKER, te Twisk.

VERLOREN

bij het Spoor-Station te Haarlem: Een GOUDEN MEDAILLON; de vinder kan hetzelve tegen de volle waarde ter belooning terugbezorgen, aan de Wed. DE LANGE EN VAN EK, te Haarlem.

*** GESTICHT MEERENBERG
bij HAARLEM.

AANBESTEDING der levering van 1,200 Nederlandsche Mudden BESTE AARDAPPELEN, op Dingsdag den 12[den] October e. k., des middags ten 12 ure aan het Gesticht.
De Gegadigden worden verzocht, monsters intezenden, met opgave van soort en prijs per Nederlandsch Mud, vóór den dag der Aanbesteding, aan den Huismeester van het Gesticht, alwaar de voorwaarden van levering en betaling ter visie liggen en op *franco* aanvragen, te verkrijgen zijn.
Aanbiedingen in kleiner partijen, dan de opgegeven hoeveelheid, worden ook aangenomen.

*** De ondergeteekende berigt zijne geëerde Stadgenoten, dat hij zich alhier als HOUTKOOPER gevestigd heeft, op den Singel buiten de Eendjespoort. Tevens berigt hij zijne Begunstigers buiten deze stad, dat de commissiën even als vroeger ook te Zaandam, aan den Molen de Hoop geëffectueerd worden. K. BAKKER, JBZ.
Haarlem, *Sept.* 1858.

VERKOOPHUIS,

Eene ruime keus der nieuwste soorten MODERATEUR-LAMPEN is weder voorhanden, voor de soliditeit der werken wordt een jaar geguarandeerd.
Haarlem, 25 *September* 1858.
J. P. KARTHAUS.

DEPOTS VAN THEEËN

uit het Magazijn van
M. RAVENSWAAY ZONEN,
te *GORINCHEM*.

Deze **THEEËN**, worden afgeleverd in verzegelde Pakjes van 5 Ons, 2½ Ons en 1 Ned. Ons, voorzien van nevenstaande Merk, benevens nummer, soort en prijs en zijn verkrijgbaar te

Haarlem, *H. C. Louwerse.*	's Gravenhage, *J. Sprecher.*
Alkmaar, *J. D. Tander.*	Goes, *F. Sterk.*
Almelo, *B. Boom.*	Gouda, *A. v. d. Kleyn Sz.*
Amsterdam, *C. M. Dieperink.*	Harderwijk, *W. J. Berends.*
„ *Werner en Elich*, Botermarkt.	Heusden, *M. v. d. Mooren.*
	Hoorn, *J. Kleintjes.*
„ *J. H. van der Willige*, Koestraat N°. 213.	Hulst, *K. de Lozanne.*
	Kampen, *E. J. Venema.*
Amersfoort, *Geb. van der Steur.*	Leyden, *C. F. Hazenberg.*
Apeldoorn, *J. W. van Aken.*	Maastricht, *Ch. Naus.*
Arnhem, *M. Rademaker.*	Middelburg, *M. C. Milborn.*
Assen, *F. J. Rensing.*	Purmerende, *Buyn* en *de Goede.*
Axel, *J. J. van Spanje.*	Roermond, *H. Loomans.*
Bergen op Zoom, *D. Pouwels.*	Schiedam, *C. de Lange.*
's Bosch, *J. J. Gostelie.*	Schoonhoven, *G. Geyskes.*
Breda, *M. Ballintijn.*	Sluis, *J. P. Keim.*
Brielle, *K. V. Roeloffs.*	Tilburg, *A. G. Woestenberg.*
Culenborg, *C. Rademaker.*	Tiel, *C. Hiebendaal.*
Delft, *B. Frankamp.*	Utrecht, *A. A. Dieperink.*
Deventer, *Zomerdijk Bussink &*	Venlo, *M. T. Goossens.*
Delden, *M. J. H. Brandts.*	Vlissingen, *J. Harder.*
Meerburg.	Zierikzee, *B. Joppe Jz.*
Doesborgh, *M. J. de Roo.*	Zwolle, *J. J. Cavaljé.*
Dordrecht, *J. A. Knook.*	Zutphen, *C. Mackenzie*,
Eindhoven, *G. van Mierlo.*	en verder bekende Dépôts.

DE PILLEN VAN HOLLOWAY zijn ontegensprekelijk het beste van alle bestaande middelen voor borstkwalen en hoest. Het aantal genezingen door deze *Pillen* bewerkt in de Nederlanden, en wel bijzonderlijk in gevallen van verouderde borstkwalen en hoest, laten bij allen die er gebruik van hebben gemaakt geen twijfel over, dat zij alle andere middelen ver overtreffen. Wanneer de lijder in gebruik dezer *Pillen* eenigen tijd volhardt, dan is zijn herstel zeker, zelfs daar waar elk ander middel faalt; en het is eene onbetwistbare waarheid, dat iedere gal- en leverziekte spoedig wordt genezen door dit onwaardeerbaar middel.
Zijn op *franco* aanvragen, à contant te bekomen; bij *P. M. van Renesse*, te 's Hage; bij *H. J. Giltay*, te Dordrecht; *J. Schoon*, te Alkmaar; de Heeren *Adama*, Apothekers Utrechtschestraat IJ., N°. 251 en Nieuwendijk L., N°. 78, als Depothouders te Amsterdam; en bij *J. Straatman*, Hoofd-Depôt-houder, te 's Hertogenbosch; alsmede in *Holloway's* Etablissementen te Londen, 244 Strand, en te New-York, 80 Maiden Lane.
Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt: *Doosjes Pillen* à *f* 0,80, *f* 1,85, *f* 3,00, *f* 6,75, *f* 13,85, *f* 20,50. *Potjes Zalf* à „ 0,80, „ 1,85, „ 3,00, „ 7,05, „ 13,80, „ 20,25.

*** In een fatsoenlijk Protestantsch Gezin, wonende op eene der beste standen van Haarlem, wordt aangeboden, KOST, INWONING en HUISSELIJK VERKEER, benevens het gebruik eener VRIJE SLAAPKAMER, zeer geschikt voor een eenig Heer. Men gelieve zich te adresseren met *franco* Brieven, onder Letter A., bij den Boek- en Kunsthandelaar C. v. ASPEREN v. D VELDE, te Haarlem.

Uit de Hand te Koop:

in een der schoonste dorpen van Overijssel, met heerlijke omstreken, een kapitaal droog HUIS met 8 zoo groote als kleine Boven- en Benedenkamers, allen behangen en sommige van Stookplaatsen voorzien, Droogzolder, Keuken, Kelder, best Welwater, benevens Waschhuis met Stookplaats, groote Regenbak en Zolder, groote welaangelegde TUIN, met verschillende exquise Vruchtboomen, hebbende het Huis voor en achter een ruim uitzigt. Te bevragen met *franco* Brieven onder Lett. A. A., bij de Boekhandelaars M. SCHOONEVELD EN ZN., Beurssteeg E 188, te Amsterdam.

*** In Amsterdam wordt tegen billijke voorwaarden, ter overname aangeboden: Eene florisante RIJTUIG-SCHILDERS-AFFAIRE, waar ook eenigzins Huiswerk aan verbonden is, welke een deftig burger bestaan oplevert. Het Huis en Werkplaats is onder de overname begrepen. Des verkiezende kan een gedeelte der Kooppenningen op het Huis gevestigd blijven. Adres met *franco* Brieven onder L[rs]. H. G., bij den Boekverkooper J. C. SPIJKER Az., Reguliersplein X 359, te Amsterdam.

*** Men wenscht te KOOPEN: eene solide IJZEREN SCHROEF-STOOMBOOT van ongeveer 20 Paardenkracht. Inclinerenden worden verzocht schriftelijk en *franco* opgave in te zenden van lengte, breedte en diepgang, prijs en tijdstip van levering onder het woord: „STOOMBOOT", bij den Boekhandelaar H. J. VAN KESTEREN, Warmoesstraat te Amsterdam.

*** TE KOOP VOOR *f* 300:

Een 6 Octaafs SÉRAPHINE-ORGEL, zoo goed als *nieuw*, met 12 Registers en *Pédaal*. Nadere informatien zijn te bekomen bij den Heer W. KAMPHUYSEN, Korte Tiendeweg te Gouda. Brieven *franco*.

*** KAGCHEL VERKOOPING in het Lokaal te Haarlem, in de Warmoesstraat W. 3 N°. 74.

ENGESMET en SARLET, zullen verkooping houden, ten overstaan van den Notaris Mr. H. A. F. D. VAN MEEUWEN, op Dingsdag den 12[den] October 1858, van HUISRAAD, MEUBELEN, INBOEDEL, KAGCHELS, HAARDEN, SPAAROVENS ENZ. Vermits alle Kamers ledig zijn, worden de Goederen dagelijks aangenomen.

Openbare Verkooping.

Op Dingsdag den 5[den] October 1858, voormiddags 9 ure, ten huize van *Gerrit de Vries*, Kastelein aan de Stommeer te Aalsmeer, van eene kapitale en welonderhouden WONING met TUIN en ERVE, aan de Dorpsstraat te Aalsmeer en van onderscheidene percelen weltoegemaakt WEI- of HOOILAND, BOSCH, RIETLAND, TEELAKKERS en WATER, gelegen in de Gemeente Aalsmeer, grootendeels in het Oosteinde, bij aangeplakte Billetten breeder omschreven, alles behoorende tot de nalatenschap van den Wel-Edelen Heer D. SEGSTRO, onlangs te Aalsmeer overleden; de bewijzen van Eigendom en Veilconditien zullen in tijds ter lezing liggen ten Kantore van den Notaris G. D. BOERLAGE te Uithoorn, alwaar nadere informatien zijn te bekomen.

*** Mr. H. W. VAN MARLE, Notaris te Deventer, zal ten huize van *A. Duym*, aldaar, op Donderdag den 7[den] October 1858, des voordemiddags ten tien ure, ter uiterlijke toewijzing in Percelen, Kolommen en Massa's Veilen:
I. Het LANDGOED *MEYLINK*, bestaande uit een Heerenhuis, Tuin met verschillende Vruchtboomen, Wandelingen, enz., benevens het daarbij gelegen BOERENERVE en de KATERSTEDE *KLEIN MEYLINK*, te zamen groot ruim 40 Bunders, gelegen op een half uur afstand van het Dorp Bathmen, doorsneden van den Grindweg van Bathmen naar Gorssel, in de Buurtschap Dortherhoek, Gemeente Bathmen.
II. Een HEERENHUIS en daarbij liggende TUIN en BOOMGAARD, met verschillende Vruchtboomen, *DE OUDE PASTORIE* genaamd, bij en aan elkanderen gelegen tusschen den Straatweg van Deventer naar Zutphen en de Rivier den IJssel, in de nabijheid van het Dorp en onder de Gemeente Gorssel, groot 87 R., 10 E.
Op dien dag zullen afzonderlijk worden Verkocht een Perceel AKKERMAALSHOUT en eenige Percelen EIKEN-, BEUKEN- en DENNENBOOMEN op het Goed *Meylink* staande.
Verdere informatien ook over de inzet-prijs, op *vrachtvrije* aanvraag te bekomen ten Kantore van voornoemden Notaris, bij wien tevens Beschrijvings-Billetten verkrijgbaar zijn.

*** WILLIGE VERKOOPING, op Zaturdag den 16[den] October 1858, des middags ten 12 ure, in het Logement *de Roskam* te Weesp: van een zeer Vrolijk en Voordeelig gelegen BOEREN-HOFSTEDE, aan de Gaasp over de Geynbrug, gemeente Weesper-Carspel, met Boerenwoning, Koestalling, Schuur, Wagenhuis, Hooiberg en Teelland; mitsgaders bijzonder welig en wel toegemaakte LANDERIJEN, in den Gemeenschaps-polder, ter groote van ruim 12 Bunders, waarvan de Veilconditiën vier dagen vóór en op den Verkoopdag ter visie liggen, ten Kantore van den Notaris VAN DER HORST te Weesp.

*** Bij G. B. VAN GOOR, te Gouda ziet het licht en is alom het 1—18e stuk voorhanden eener
VOLKSUITGAVE van

v. d. PALM'S Bijbel voor de Jeugd.

TAFEREELEN UIT DE GEWIJDE GESCHIEDENIS
VOOR CHRISTEN-HUISGEZINNEN.

Zij zal even als de oorspronkelijke uitgave **in 24 Stukken** kompleet zijn, doch in plaats van *f* 1.20 **slechts 40 CENTEN per stuk** kosten. Door dezen *lagen prijs* is elk in de gelegenheid, zich **v. d. PALM'S Meesterstuk** aan te schaffen. Het is **eene schatkamer van 't verhevenste en eenvoudigste Schoone en Goede.** 't Is ook met het volste regt **het beste Huisboek voor Christen-Huisgezinnen**, dat in geen gezin mag ontbreken.

*** Bij den Boekhandelaar K. VAN HULST, te Kampen is van de pers gekomen en alom verzonden:

BRIEVEN
OVER
Godsdienst en Christendom

DOOR
P. GOY.
Vertaald uit de „Nouvelle revue de Théologie."
BRIEF I—IV.
Prijs 50 Ct.
Waarschijnlijk is met nog eenige Brieven dit in deze dagen zoo hoogst belangrijk werkje compleet.

*** Door G. B. VAN GOOR, te Gouda, is uitgegeven en door alle Boekverkoopers verkrijgbaar:
***A. C. BLOEMENDAAL*,**

ETUI-BLOEMENSPRAAK,

of Poëtisch Magazijn voor Albumbladen.
Een geschenk voor jonge lieden van beiderlei kunne, die de zinrijke beteekenis der Bloemen, willen leeren en gebruiken. Zakformaat.
Blaauw gedrukt, *in Linnen Bandje*, 3e druk. *f* 0,75.

HET SCHEI- EN GENEESKUNDIG PRAEPARAAT

is een *nieuw en uitmuntend middel ter versterking van het Haar*.
Hetzelve bevat in eene juiste verhouding alle bestanddeelen, welke het Haar tot voedsel dienen en de Huid versterken. Het reinigt het Hoofd van de schilvers, belet het uitvallen en bevordert den groei der Haren, is uitermate verfrisschend en van het fijnste parfum. **Prijs der Flacon *f* 1.20.**

Het Eau des Carmes

van MARGARETHA GRASS werkt gunstig bij krampachtige verzwakkingen van zenuwgestel en spijsverterings-organen, bij flaauwten, aanvallen van beroerten, ongeregelden bloedsomloop, en vervangt de Hoffman's druppels met veel zekerder en aangenamer werking, in alle voorkomende gevallen.
Bij ieder Fleschje wordt eene aanwijzing tot gebruik afgegeven. Het halve Fleschje 50 Cent, het heele *f* 1.
De Oostersche Anti-Rheumatische KRUIDEN-OLIE is uit vlugtige Planten-Olien, vereend met de Cajapoet-Olie, te zamen gesteld, en geneest alle Rheumatische ziekten en verlammingen, pijn in de gewrichten, verstijvingen in de pezen en andere aandoeningen.
De inwrijvingen geschieden tweemaal daags met de vlakke hand, het lijdende deel wordt daarna met flanel of baai gedekt, dat voor het vuur warm gemaakt is.

Brabänder's Chocolade-Koekjes

met worm-afdrijvende zelfstandigheden, zijn uitmuntend in hunne werking en worden gaarne door de kinderen genomen.
De Geneesheeren *Beijer*, *Geerling*, *Hopman* en *Fahrmeister* hebben ze met het beste gevolg aangewend en spreken er met veel lof van. Zij kosten 40 Cents het doosje.

De echte Tandzeep

van Dr. SUIN DE BOUTEMARD maakt de Tanden zuiver wit, zonder het email aan te doen, bewaart ze voor ziekelijke aandoeningen en houdt den mond frisch.
Het stuk kost 40 Cents en is toereikende voor een half jaar.

De echte Dr. Borchardt's Zeep

is zamengesteld uit fijne aromatische en etherische Olien en delfstoffelijke bestanddeelen, verwijdert puisten, schubben, levervlekken, zonnebrand, sproeten, en de huid behoudt door alle jaargetijden dat fluweelige, veerkrachtige en frissche voorkomen, dat de schoonheid zoo zeer verhoogt. Men gebruikt ze met een wollen lapje, waarmede men de huid een- of tweemaal daags wascht. De prijs is 40 Cents.

Family Tooth Powder

is eene zuivere compositie uit het Plantenrijk, frisch en aangenaam van smaak. Het sterkt het Tandvleesch, maakt dat de Tanden stevig vastzitten, hergeeft hun de paarlwitte kleur der jeugd, bewaart het verglaassel, zuivert den adem en verhindert dat aangestoken Tanden tot verder bederf overgaan. De prijs is 40 Cts. per Doos.

VIOLET-POWDER

voor Toilet en Luijermand.

Dit welriekende nieuwe Engelsche Poeder is ongemeen verfrisschend voor de huid en zeer dienstig in de Kinderkamer. Het wordt ook voor TOILET gebruikt; het verfrischt de huid en maakt ze blank, verdrijft de zweetlucht en verspreidt de liefelijkste geur. Het Pakje kost 40 Cents.
Engelsche Poederdoozen met Donzen Kwasten.

Amsterdam, Verkoophuis.	Medemblik, *K. H. Idema.*
Haarlem, *J. P. Karthaus.*	Monnickendam, *K. Slot.*
„ Wed. *de Lange en van Ek.*	Nieuwe-Diep, *T. Groen.*
Alkmaar, *J. Brongers Gz.*	Purmerend, *S. J. Veen.*
Beverwijk, *C. A. Kühler.*	Schagen, *W. A. Hazeu.*
Enkhuizen, *G. Rienderhoff.*	Uitgeest, Wed. *J. Daas.*
Hoogwoud, *H. Storm.*	Zaandam, *K. Nieuwenhuis.*
Hoorn, *P. J. Ruttenberg.*	O. Zaandam, *H. A. Smit*, voor de Koog.
Koog a/d. Zaan, *H. de Jager.*	
Krommenie, Wed. *F. Vaarmeijer.*	

en in de bekende Dépôts in de andere Steden. (9/27 58.)

Te Haarlem, bij JOH. ENSCHEDE EN ZONEN.

Behoort bij de

HAARLEMSCHE COURANT

van 27 September 1858.

De voordragt en de mededeelingen door Z. E. den minister van Financiën, den 23sten September 1858 aan de Tweede Kamer der Staten-generaal overgelegd en kenbaar gemaakt, luidden als volgt:

Het zij mij vergund, Mijne Heeren, bij deze inleiding tot het hoogst gewigtig onderzoek dat de Staten-Generaal jaarlijks in de eerste plaats bezig houdt, eenigzins af te wijken van den tot hiertoe daarvoor aangenomen vorm.

De zaken welker regeling met 's Rijks geldmiddelen in naauw verband staat, zijn talrijk en van zeer verschillenden aard: hare regeling is vooral voor de toekomst gewigtig. De zorg strekt zich dus verder uit dan tot den beperkten kring van een enkel dienstjaar. Daarom is het noodig dat ik trachte u een volledig, schoon beknopt overzigt te geven van het zamenstel der maatregelen welke de Regering aan uw oordeel onderwerpt. Ik zal daarbij iets meer dan anders van uwe aandacht moeten vergen. En omdat dit noodig is, wensch ik mij ditmaal te onthouden van de anders gebruikelijke opsomming van eenige statistieke bijzonderheden, welke, hoe belangwekkend ook, toch langs anderen weg ter kennis van de Kamer komen. Ik geloof wel te doen wanneer ik mij in het noemen van cijfers tot het volstrekt noodige bepaal.

Ik sprak van het veel omvattende van de taak der Regering. Breede uitweiding is onnoodig om die voor oogen te stellen. Het noemen van de zaken: slaven-emancipatie, spoorwegen, Maatschappij van Weldadigheid, tegemoetkoming aan gemeenten, verbetering van het belastingstelsel, is reeds toereikend om u den kring te doen overzien, waarover de Regering haren blik moet laten gaan; en nog wel alleen dat gedeelte van den kring dat meer in het bijzonder regtstreeks invloed op de finantien van den Staat moet uitoefenen.

Die woorden herinneren u de eischen, de behoeften, de wenschen van onzen tijd: eischen, behoeften, wenschen, wier bevrediging vurig verlangd wordt. De bloeijende toestand, waarin onze geldmiddelen, door Gods zegen, verkeeren, heeft hun getal en omvang niet weinig doen toenemen, en althans den aandrang tot hunne bevrediging niet weinig vermeerderd.

Behoef ik het u te zeggen, Mijne Heeren, dat die aandrang de grootste moeijelijkheid is waarmede de Regering te kampen heeft?

Stond het mij vrij, u thans met persoonlijke herinneringen lastig te vallen, ik zou in het breede kunnen vergelijken den tegenwoordigen toestand met dien waarin 's Rijks schatkist verkeerde, toen 's Konings vereerend vertrouwen mij in 1848 met de toen voorzeker zwaarwigtige taak belastte, die thans op nieuw op mij rust. En wanneer men mij dan vroeg, welke zorg zwaarder drukt, de zorg voor het oogenblik in benarde omstandigheden, of de zorg voor de toekomst, dáár waar een min juist gebruik van den voorspoed zoo ligt tot onvoorzigtigheid kan vervoeren. — ik erken, Mijne Heeren, het antwoord zou mij misschien moeijelijk vallen!

Doch reeds te veel tot inleiding gezegd. Ik haast mij tot de zaken over te gaan.

Ik zal aanvangen met u kortelijk te wijzen op hetgeen de Regering u voorstelt ten aanzien van de geheel buitengewone behoeften, waarvan ik sprak.

In de tweede plaats u de middelen aantoonen, welke tot dekking van de uitgaven, daaruit voortvloeijende, kunnen worden aangewend.

In de derde plaats wensch ik dan uwe aandacht te vestigen op de voorstellen der Regering ten aanzien van het verband, tusschen de geldmiddelen van den Staat en die van zijne overzeesche bezittingen in acht te nemen.

In de vierde plaats u de voorstellen der Regering ten aanzien van de belastingen mede te deelen.

In de vijfde plaats, eindelijk, u de begrooting voor 1859 voordragen en u daarbij wijzen op den invloed dien het voorafgaande daarop uitoefenen moet.

1°. Onder de behoeften van onzen tijd komt gewis de vrijmaking van de slaven in onze overzeesche bezittingen en kolonien in de eerste plaats in aanmerking.

Gij weet reeds, Mijne Heeren, dat eene wet betreffende dit gewigtig onderwerp voor zoo veel West-Indie betreft, eerlang aan u zal worden ingediend.

De vergoeding, welke billijkerwijze aan de eigenaars van slaven verschuldigd is, vordert eene aanzienlijke uitgaaf. Voor een deel zal zij, wordt de voordragt der Regering tot wet verheven, reeds in 1859 moeten geschieden. Het ondubbelzinnig voorschrift van de wet op het beleid der regering in de Oost-Indische bezittingen vordert dat vóór 1°. Januarij 1860 de slaven in die bezittingen van den band der slavernij worden ontheven.

Wat de kosten eener emancipatie van de West-Indische slaven betreft, de voorstellen der Regering strekken daarheen dat die kosten, welker bedrag op hoogstens 15 millioen wordt geraamd, niet op eens maar in vijf jaren tijds worden betaald. Van uwe beslissing over deze voorstellen zal het in de eerste plaats afhangen, welk deel dier som in 1859 benoodigd zal zijn.

De uitgaaf hiervoor en voor de vergoeding aan de houders van slaven in Oost-Indie in 1859 te doen, wordt te zamen voorloopig geraamd op *acht* millioen.

Een tweede, niet minder belangrijk onderwerp is de ondersteuning door den Staat te verstrekken ten behoeve van den aanleg van spoorwegen. Geene zaak leverde voor de Regering grooter bezwaren op. Aan de eene zijde het billijke en natuurlijke verlangen om de op dit terrein zoo oneindig ver strekkende wenschen ook slechts eenigermate te bevredigen; de wensch om iets goeds, om een zoo volledig mogelijk geheel tot stand te brengen; — aan de andere zijde de volstrekte onmogelijkheid om in dit opzigt te voldoen aan alle wenschen, zelfs aan zoodanige, die de Regering zoo gaarne zou vervullen; de noodzakelijkheid dus van beperking, welke onmisbaar bij velen teleurstelling zal wekken. Aan de eene zijde het bewustzijn dat er middelen beschikbaar zijn om veel zelfs tot stand te helpen brengen; aan de andere zijde de zorg voor roekeloos bezwaar van de toekomst; de wetenschap dat ook andere behoeften vervuld moeten worden, behoeften welke groote offers vorderen.

Zou de Regering het gevaar ontgaan dat zij, in dezen strijd van wenschen en locale, zoowel als staatsbelangen, van het juiste spoor afdwaalde, dan moest zij in hare beslissing van vaste beginselen uitgaan.

Zij ging, bij de vaststelling dier beginselen, met het verslag te rade, dat van wege de Tweede Kamer bij eene vorige gelegenheid werd uitgebragt.

Daarin werd eenparig het denkbeeld afgekeurd dat de Staat voor eigen rekening spoorwegen zou aanleggen.

Met dat denkbeeld kan de Regering zich, *in beginsel*, gereedelijk vereenigen: de bezwaren, vroeger daartegen geopperd, wegen zwaar. Zij beschouwt dit als een zeer kostbaar middel, waartoe men niet ligt moet overgaan.

Onder de middelen welke van staatswege kunnen worden aangewend om de ondernemingen van particulieren te ondersteunen, is het haar gebleken dat één volstrekt noodzakelijk is om het kapitaal voor eenigzins uitgebreide ondernemingen bijeen te brengen: het middel van waarborg van renten.

Tot haar leedwezen ondervond zij dat tegen waarborg van lage renten geene kapitalen voor dergelijke ondernemingen beschikbaar zijn.

Zij ontveinst zich in het minst de bezwaren niet, aan dusdanigen waarborg verbonden; de bezwaren welke hij in de toekomst voor onze geldmiddelen kan opleveren.

Zij moest zich dus beijveren die bezwaren zoo veel doenlijk uit den weg te ruimen. Van daar dat zij besloot, waar het kon, door deelneming in de ondernemingen, de kans van de toekomst voor 's Rijks schatkist zoo weinig nadeelig te maken als mogelijk was: door het verleenen van eenige ondersteuning, in de *eerste* plaats ter bestrijding van de kosten, verbonden aan den overgang van de groote rivieren, de ondernemers in staat te stellen om hun kapitaal tot het kleinst mogelijke bedrag terug te brengen.

Bij de regeling van de voorwaarden, waaronder zij concessie verleende voor den aanleg van den spoorweg in het noorden en oosten des Rijks en bij de bepaling van hetgeen zij verlangt voor te stellen ten behoeve van eenen weg in de zuidelijke provincien, heeft zij de volgende grondslagen aangenomen.

Vooreerst om, wat de deelneming en de te verleenen ondersteuning betreft, niet verder te gaan dan de werkelijk voorhanden of onmiddelijk met toereikende zekerheid te wachten baten veroorloven.

Ten tweede, de garantie van renten niet uit te strekken tot een grooter bedrag dan hetgeen op redelijke gronden kan aangenomen worden daarvoor beschikbaar te zullen zijn, ten tijde dat die garantie gestand gedaan zal moeten worden: zonder dat men alsdan tot verhooging van verhooging van belastingen zijne toevlugt behoeve te nemen, en zonder dat men behoeve te rekenen op hoogere bijdragen uit de koloniale geldmiddelen.

Het geheel bedrag aan kapitaal, dat noodig zal zijn om te voldoen aan de voorwaarden, waaronder de concessie voor den noorder spoorweg is verleend, kan worden gerekend op *hoogstens dertien* millioen. Het bedrag voor den waarborg van renten, dat voor het overige gedeelte van het kapitaal benoodigd kan worden bevonden, bedraagt *hoogstens* ƒ 900,000 's jaars

De onderhandelingen ten aanzien van de spoorweglijn, waarvan de Regering den aanleg in het zuiden des Rijks wenschelijk acht, hebben haar volledig beslag nog niet gekregen. De bijdrage in kapitaal bij wijze van ondersteuning met het zoo even aangewezen doel, welke daarvoor, gelijk straks zal blijken, thans beschikbaar zou wezen, bedraagt *acht* millioen. De garantie van renten, voor deze onderneming benoodigd, kan worden geraamd op een bedrag van één millioen min of meer.

Zoo even werd nog eene buitengewone uitgave door mij genoemd, over welke gij uw oordeel zult hebben te vellen.

Het is u bekend dat door de Regering aan de Maatschappij van Weldadigheid een aanbod is gedaan, strekkende om voor goed een einde te maken aan den verwarden toestand, waarin zich die Maatschappij bevindt; een toestand, die voor het Rijk zoo veel lasten na zich sleept. De som daartoe aangeboden, bedraagt niet minder dan ƒ 3,650,000.

2°. Ik moet thans melding maken van de middelen welke kunnen worden aangewezen om in al deze behoeften te voorzien.

De kosten voor de emancipatie der slaven benoodigd, zullen aangewezen moeten worden op de opbrengst van de koloniale geldmiddelen.

Uit de berekeningen bij de wet op de middelen gevoegd, zal het u blijken dat bij eene zeer matige raming van de opbrengst der koloniale producten in 1859, de bate, welke de kolonien in dat jaar zullen opleveren, berekend wordt op eene som van ƒ 22,300,000.

Stelt men, gelijk boven is gezegd, dat daarvan *acht* millioen benoodigd zullen zijn voor de kosten van emancipatie der slaven, dan blijft van die som ƒ 14,300,000 beschikbaar, welke vermoedelijk in haar geheel benoodigd zal zijn tot dekking van de uitgave in de Staatsbegrooting voor 1859 begrepen, of in die voor 1860 te begrijpen.

Ten aanzien van de dekking der overige straks genoemde uitgaven, heeft de Regering het volgende op het oog.

Bij de voordragt van de laatste wet tot amortisatie van schuld, welke in de vorige zitting der Kamer is behandeld, had ik het genoegen haar mede te deelen, dat het overschot van het dienstjaar 1857 eene som van ruim 9 millioen bedroeg, na aftrek van de som, destijds tot schulddelging aangevraagd.

Het is later gebleken dat deze som grooter is. Vereenigd met hetgeen nog aan batige sloten van 1855 en 1856 aanwezig is, bedraagt zij thans ruim *elf* millioen.

Omtrent de uitkomsten van het dienstjaar 1858 bestond, in den aanvang des jaars, een minder gunstig vooruitzigt. De finantiele crisis welke zich aan het einde des vorigen jaars zoo hevig deed gevoelen, welke een zoo noodlottigen invloed op den gang des handels uitoefende, boezemde aan velen zorg in voor eene groote reactie. Ik erken gaarne dat die zorg mij toen zwaar drukte; de omstandigheden herinnerden al te levendig wat men in 1848 ondervonden had!

Dubbel aangenaam is het mij dus thans te moeten erkennen dat ik mij bedrogen heb in de schatting van den invloed dier moeijelijkheden. De zorg die velen met mij koesterden is verijdeld. Eene nadere berekening van het bedrag der baten welke de Oost-Indische bezittingen in 1858 kunnen afwerpen, en eene verbeterde opgave van de som welke voor de koloniale dienst noodig zal zijn, heeft de uitzigten aanzienlijk opgehelderd.

Indien geene onvoorziene omstandigheden tusschen beide treden, wordt de som, welke aan 's Rijks schatkist uit de Indische baten in 1858 kan toevloeijen, blijkens de bijlage D, welke ik de eer heb hierbij over te leggen, op ruim 30 millioen berekend. Raadpleegt men nu daarbij den stand der begrooting; houdt men het oog op de besparingen van uitgaaf welke het gevolg zijn van de voortdurende amortisatie van schuld en op den gang van de opbrengst der gewone Staatsmiddelen, dan mag men op aannemelijke gronden rekenen dat het loopende dienstjaar wel eene bate van *zeventien* millioen zal overlaten.

Men zal derhalve hoogst vermoedelijk in den loop van 1859 over ruim 28 millioenen aan baten hebben te beschikken.

Op die baten zou de Regering vooreerst de som willen aanwijzen welke eventueel voor de Maatschappij van Weldadigheid benoodigd zal zijn.

In de tweede plaats wenscht zij, meer bepaald uit de koloniale baten van 1858, eene som van ƒ 3,800,000 toe te voegen aan de middelen van 1859, *in vervanging* van de som die anders, onder den naam van *vermoedelijk* batig slot der koloniale rekening, en, in de laatste jaren als *buitengewone bijdrage tot herstel der marine*, onder de middelen tot dekking der uitgaven werd opgenomen.

Ik zal straks de vrijheid nemen op dit punt terug te komen.

Er blijft dan een bedrag van 21 millioen min of meer beschikbaar, welke de Regering u voorstelt ten behoeve van den aanleg van spoorwegen te bestemmen.

Gelieft daarbij in het oog te houden dat deze som nog niet geheel in 's Rijks schatkist aanwezig is, maar dat daaronder begrepen zijn de sommen waarvan men met genoegzame zekerheid kan zeggen dat zij in den loop van 1859 in 's Rijks schatkist gestort *zullen worden*.

Maar behalve deze ondersteuning in kapitaal zal ook waarborg van renten gepraesteerd moeten worden.

Ten aanzien van de uitgaven die dit na zich kan slepen, moge het volgende worden opgemerkt.

Zoo als de voorwaarden van de ondersteuning, aan den noorder-spoorweg te schenken, zijn ontworpen, en bij het voornemen der Regering om ook ten behoeve van den zuider-spoorweg eene renten-garantie tot een gelijk bedrag min of meer voor te stellen, is het duidelijk dat, tegen het tijdstip waarop die wegen in exploitatie zullen zijn gebragt, de noodige voorzorg genomen zal moeten worden om in de betaling van die sommen te kunnen voorzien.

Voor de voltooijing der bedoelde wegen wordt een tijdsverloop van hoogstens vijf of zes jaren noodig geacht. Het is derhalve de vraag, of de vooruitzigten onzer finantien van dien aard zijn dat men tegen dat tijdstip, in de betaling des noods van de volle som dier renten zal kunnen voorzien zonder verhooging van lasten, want het behoeft wel geen betoog dat het onverantwoordelijk zou zijn, de eventualiteit dier betaling niet bij het opmaken van latere begrootingen voor oogen te houden, voor de aanwijzing der middelen tot dekking geene zorg te dragen.

Die vraag nu meent de Regering toestemmend te mogen beantwoorden, op twee gronden.

Vooreerst doet de ondervinding zien dat de opbrengst van de gewone staatsmiddelen voortdurend klimt. In die progressie is tijdelijke stilstand mogelijk: de ondervinding in den aanvang dezes jaars verkregen deed dit zien. Doch al zeer spoedig zijn de minder gunstige verschijnselen geweken, welke men toen opmerkte. De voortgaande beweging is weder te voorschijn getreden; de opbrengst der gewone middelen in de eerste acht maanden van het loopende dienstjaar overtrof die van het gelijke tijdperk des vorigen jaars met één millioen.

Slaat men het oog op de geschiedenis onzer geldmiddelen in de laatste jaren, dan wordt het gevoelen bevestigd dat men, over langere tijdperken rekenende, op eene voortdurende toeneming der gewone inkomsten staat kan maken.

Men kan dit het beste ontwaren uit den staat van vergelijking der verschillende inkomsten, in eenige hoofdrubrieken verzameld, die ik als bijlage lit. A hierbij overleg.

Die staat betreft de jaren 1847 tot 1857. De belastingen *alleen* bragten in 1847 op *f* 54,076,556,65. Sedert dien tijd zijn er vele belastingen afgeschaft en slechts ten deele door andere vervangen. De som der afgeschafte bedraagt ruim 7 millioen 's jaars; die der nieuw ingevoerde, daaronder begrepen de geraamde opbrengst van de verbetering van sommige belastingwetten, bedraagt slechts 2 millioen min of meer. De bronnen van 's Rijks inkomsten zijn dus verminderd met een berekend bedrag van vijf millioen. En toch, in 1857 was de opbrengst *f* 56,631,135,72. Zij overtrof die van 1847 dus met *f* 2,600,000 in rond cijfer. De voortgang van opbrengst der belastingen in dat tijdperk bedraagt dus niet minder dan ruim 7½ millioen: dus bijna *zeven* ton gouds 's jaars gemiddeld. Trekt men daarvan af de som aan inkomsten die, door afschaffing van belastingen, voor de schatkist te loor ging, dan vindt men toch over dat tienjarig tijdvak een gemiddeld *effectiven* vooruitgang van *f* 260,000 's jaars. Van 1856 op 1857 was de vermeerdering meer dan één millioen: de acht eerste maanden van 1858 wijzen op nieuw eene vermeerdering aan van ruim *f* 1,000,000 boven de acht eerste maanden van 1857. Het is waar dat *deze* vermeerdering bijna geheel het gevolg is van hoogere opbrengst van het successieregt. Maar de bijzonderheden van den staat van opbrengst toonen toch aan dat de algemeene vermeerdering aanhoudt.

Ligt daarin reeds eene reden van gerustheid voor de toekomst, er is eene tweede reden tot geruststelling die nog meer beteekenis heeft.

Meermalen is in deze Kamer gewezen op het verschijnsel dat, niettegenstaande de aanzienlijke besparing welke op de rentebetaling werd verkregen, het eindcijfer der begrootingen jaarlijks toenam. De jaarlijksche uitgaven vermeerderden dus in grootere mate dan de besparing op de renten. Den loop der zaak vindt gij aangewezen in eenen anderen staat, dien ik als bijlage *B* overleg. Vergelijkt men de uitgaven van het jaar 1857, zoo als die voorloopig op dezen staat zijn aangewezen, met die van het jaar 1850, dat, waarin de amortisatie een aanvang heeft genomen, dan bevindt men dat de rentebetaling verminderde met 36 ton in rond cijfer, terwijl de overige uitgaven met 54 ton toenamen, en terwijl de *effective* vermeerdering van de gewone Staatsinkomsten in 1857 vergeleken met 1850 slechts even één millioen bedroeg.

Ik wijs daarop, Mijne Heeren, geenszins als of ik verwijten aan vorige Besturen wilde doen, maar om eene andere opmerking te kunnen maken.

De bedenkingen te dezer zake gemaakt, hebben daartoe aanleiding gegeven, dat men de eigenlijke oorzaken van dit verschijnsel naauwkeurig heeft nagegaan; dat men meer zorgvuldig heeft acht gegeven of en in hoe verre die vermeerdering was het gevolg van grootere uitbreiding van de gewone huishouding van den Staat, dan wel of zij het gevolg was van de omstandigheid dat in vele behoeften van meer buitengewonen en tijdelijken aard kon en behoorde te worden voorzien.

In onderscheidene memorien van toelichting, tot de begrootings-hoofdstukken behoorende, zult gij, Mijne Heeren, melding vinden gemaakt van het bedrag aan buitengewone uitgaven van laatstbedoelden aard, dat op de begrootingen der jaren 1857, 1858 en 1859 is gebragt.

De einduitkomsten van die opgaven vindt gij te zamen getrokken in de bijlagen *C*, welke tevens aanwijst het bedrag der uitgaven dat als *gewone uitgaven* op die drie begrootingen werd gebragt.

Ik wil aan deze onderscheidingen volstrekt geene grootere waarde toekennen dan noodig is. Er kan verschil van gevoelen bestaan over de juistheid van de rangschikking van sommige uitgaven onder de gewone of de buitengewone, de meer of minder noodzakelijke en onvermijdelijke. Dat men intusschen, bij deze opgaven, alle overdrijving vermeden heeft, daarvan vindt gij het bewijs in de omstandigheid dat van de sommen tot eigenlijke uitbreiding der Marine toegestaan, *niets* onder de buitengewone uitgaven wordt berekend.

Maar ik wil er thans alleen deze gevolgtrekkingen uit afleiden, dat de som, welke op de begrooting wordt gebragt tot bestrijding van behoeften welke men naar ieders opvatting in grootere of geringere mate als buitengewone behoeften kan beschouwen, van twee tot twee en een half millioen groot is: dat ver het grootste deel dier som benoodigd is voor publieke werken van min of meer buitengewonen aard.

Indien het dus noodig mogt zijn, ter bestrijding van de uitgaaf welke de garantie van renten over vijf of zes jaren na zich zal slepen, zijne toevlugt te nemen tot bezuiniging, dan zal men daartoe eene ruime gelegenheid vinden in het inkrimpen van de uitgaven voor andere buitengewone publieke werken, waarvoor èn in de jaren 1857 en 1858, èn op de begrooting voor 1859 aanzienlijke sommen zijn uitgetrokken.

Op deze gronden vond de Regering zich onbezwaard om de garantie van renten, ten bedrage van *twee millioen* min of meer, aan u voor te stellen. Zij meent dat men dit eventuele bezwaar met gerustheid onder het oog mag zien, indien men althans, bij veranderingen in het belastingwezen, naauwgezet op dit toekomstig bezwaar wil letten, en eventuele vermindering van belastingen niet verder uitstrekken dan de som der besparingen die door schulddelging kan verkregen worden. Zoo veel te meer kan men dit doen, naardien de gewone uitgaven van den Staat al ware het dan ook niet in *zóó* ruime mate als sedert eenige jaren kon, geschieden, door amortisatie van schuld nog altijd zullen verminderen. Ook daarin zal men de noodige middelen kunnen vinden om te voorzien in die vermeerdering der *gewone* staatsuitgaven, welke het noodzakelijk gevolg is van de uitbreiding die aan het onderwijs en aan sommige andere takken van beheer gegeven moet worden.

Doch de Regering vond groot bezwaar, in verband met hare overige voorstellen, op dit oogenblik verder te gaan en grootere lasten voor de toekomst op den Staat te doen rusten. Van uwe beslissing zal het thans in de eerste plaats afhangen, of men zal kunnen overgaan tot den aanleg van twee groote spoorweglijnen, en daardoor over vijf of zes jaren twee groote werken tot stand zal kunnen brengen, dan wel of men zich zal vergenoegen met op kleinere schaal werkzaam te zijn, volstrekt niet verder te gaan dan de omstandigheden van het oogenblik toelaten, en eene meer uitgestrekte verbinding door middel van spoorwegen in een meer verwijderd verschiet te plaatsen.

3°. Ik kom nu tot het derde onderwerp waarop ik uwe aandacht wenschte te vestigen: de regelen voortaan in acht te nemen ten aanzien van het verband tusschen de geldmiddelen van het moederland en die der overzeesche bezittingen.

Ik behoef u, Mijne Heeren, den strijd niet te herinneren, die daarover zoo dikwijls is gevoerd. Het beginsel, dat men daarheen moet streven, om de geldmiddelen van het moederland minder afhankelijk te maken van die der kolonien, wenscht de Regering getrouw te blijven.

Zij stelt u daarom voor om voortaan, onder de som benoodigd tot dekking van de uitgaven op de begrooting te brengen, waarop moet gerekend worden uit de *toekomstige* koloniale baten, niets meer te begrijpen dan het bedrag van *f* 9,800,000, hetwelk voor de rentebetaling sedert een aantal jaren op de koloniale geldmiddelen is aangewezen, en om voorts hetgeen daarboven noodig is tot dekking dier uitgaven, uit de *verkregen* koloniale baten te nemen.

Neemt men dezen regel aan, dan zal men het voordeel hebben dat men geene zoo groote zorg meer behoeft te koesteren voor de wisselvalligheid der koloniale baten; dat men, waar het buitengewone uitgaven geldt, op zekeren grond staat, en, om het zoo uit te drukken, de tering naar de nering kan zetten. Indien soms onvoorziene rampen van invloed waren op het koloniaal batig slot, die rampen zouden de schatkist niet onvoorziens overvallen, maar eene genoegzame tijdruimte overlaten om bedacht te zijn op de middelen van herstel.

Overigens zal het uwe aandacht niet zijn ontgaan, dat voor het dienstjaar 1859, uit de toekomstige zoowel als uit de verkregen baten der kolonien, in plaats van 16 millioen welke op de begrooting voor het loopende jaar waren uitgetrokken, niet meer wordt gesteld dan *f* 13,600,000, en dus nog minder dan de som van *f* 14,500,000, welke vroeger als bijdrage der kolonien werd berekend. Doch dit lagere cijfer is, wat 1859 betreft, het gevolg eener omstandigheid waarop ik straks zal wijzen. Bij volgende begrootingen zal het van den loop der zaken afhangen, of niet het vroegere cijfer van 14½ millioen wederom zal worden aangevraagd. Vooral zal dit afhangen van de grootere of geringere uitbreiding welke aan de uitgaven voor publieke werken gegeven zal worden. Houdt men intusschen vast aan den regel om op geen batig slot der kolonien te rekenen dan wat werkelijk is verkregen, of aan welks verkrijgen men althans niet behoeft te twijfelen, dan is deze omstandigheid van oneindig minder gewigt dan vroeger.

Thans moet ik overgaan tot de mededeeling van de voorstellen der Regering betreffende de belastingen. Doch vooraf is het noodig u den invloed te doen kennen, dien de voortgezette schulddelging op den stand der begrooting, bepaaldelijk op het bedrag van het hoofdstuk IX *A* uitoefende.

In de toelichtende memorie tot dat hoofdstuk zult gij in bijzonderheden aangewezen vinden hoeveel er van 1850 af tot op 31 Julij jl. tot amortisatie is besteed: hoeveel aan nominaal kapitaal der nationale schuld in dat tijdperk is ingekocht en afgelost, en hoe groot de besparing aan rente is, daardoor verkregen.

Met inbegrip van hetgeen tot aankoop van het waarborg-kapitaal der muntbiljetten is besteed, was er in dat tijdsverloop uitgegeven eene som van *f* 102,686,391,13½, waarvoor is ingekocht of afgelost een nominaal kapitaal aan schuld van *f* 142,207,400, opleverende eene besparing aan rente van *f* 4,172.457.

Er was, van de fondsen door de wet van 3 Junij jl. tot amortisatie beschikbaar gesteld, op 31 Julij nog beschikbaar *f* 8,850,000, waaruit sedert dien tijd de aankoopen tot amortisatie zijn voortgezet, De besparing aan rente die daaruit, en uit het later besteden der renten van het fonds der muntbiljetten zal voortvloeijen, kan gerustelijk op *f* 300,000 à 350,050 worden geraamd. Er zal dus van 1850 tot 31 December 1858 aan renten bespaard zijn ruim 4½ millioen.

Dat de laatste, aanzienlijke amortisatien niet buiten invloed bleven op de begrooting van 1859, behoeft wel geen betoog. Zij inzonderheid werkten krachtig mede om het eindcijfer der begrooting voor het hoofdstuk IX *A*, vergeleken met dat van 1858, met *f* 1,900,000 in ronde som te verminderen.

Het was vooral deze omstandigheid welke van invloed was op het besluit door de Regering ten aanzien van de belastingen genomen.

Neemt men in aanmerking dat in de buitengewone behoeften welke ik straks vermeldde, op eene genoegzame wijze is voorzien, dan bestaat er geen overwegend bezwaar meer om eenige inkomsten van den Staat op te offeren ten einde het belastingstelsel te verbeteren en aan de bezwaren van verscheidene gemeenten te gemoet te komen.

Het zou te ver heen lijden om te dezer zake thans in breede ontwikkelingen te treden. Ik geloof mij te mogen bepalen bij eene algemeene opgave, eerstelijk van de grenzen welke de Regering gemeend heeft in dit opzigt in acht te moeten nemen, en in de tweede plaats van de maatregelen welke zij voorstelt en van hunnen invloed op het naastvolgende en op latere dienstjaren.

De vermindering van inkomsten verder uit te strekken dan tot hetgeen minder benoodigd is voor de dienst van de nationale schuld, achtte de Regering onraadzaam, vooral met het oog op de buitengewone behoeften en op de bezwaren welke een waarborg van renten ten behoeve van spoorwegen in de toekomst opleveren kan. Hare berekeningen zijn gebouwd op de onderstelling dat men in dit opzigt niet verder zou gaan.

Ik wees er straks op dat het hoofdstuk IX *A* in 1859, vergeleken met 1858, eene aanmerkelijke vermindering zal ondergaan. De kapitalen door de wetten van 13 Augustus en 11 December 1857 en van 3 Junij 1858, mitsgaders door de begrootingswet voor 1858 tot amortisatie beschikbaar gesteld, bedragen in rond cijfer 33½ millioen; de rentebesparing daardoor te verkrijgen zal evenzeer in rond cijfer 13 à 14 tonnen gouds bedragen. Daarbij komen de renten van de schatkistbiljetten, eene schuld welke men, bij de voortdurend bestaande ruimte van geldmiddelen, als voor goed ingetrokken kan beschouwen, en wier renten de Regering alzoo meent veilig van de begrooting te kunnen weglaten. Dit geeft eene mindere uitgaaf van 17 à 18 tonnen gouds, welk cijfer in den loop van het volgend jaar nog vergroot zal worden.

Tot deze grens ongeveer meent de Regering de vermindering te moeten bepalen van 's Rijks gewone inkomsten, waartoe zij ook in het belang der gemeenten meent te mogen overgaan. Zij stelt daartoe voor den accijns op de brandstoffen in den loop van het jaar 1859 af te schaffen en eene meermalen gewenschte verbetering te brengen in den accijns op het geslagt. Beide deze maatregelen kosten evenwel veel meer dan de som aan bespaarde renten bedraagt. Daarenboven, wanneer ook al de gemeenten den af te schaffen Rijksaccijns op de brandstoffen wilden voegen bij hare inkomsten, een zoodanige maatregel zoude niet geheel aan den wensch van velen beantwoorden. Het is nuttig te achten dat men haar eene ruimere gelegenheid verschaffe om in de bestaande bezwaren te voorzien. Daartoe stelt de Regering voor haar 10 van de Rijksopcenten op het personeel af te staan, en haar te vergunnen om een hooger bedrag aan opcenten op de grondbelasting der gebouwde eigendommen te heffen, dan de gemeentewet thans toelaat; — eindelijk haar toe te staan om vóór andere belastingen, door middel van opcenten op den Rijksaccijns op het gedistilleerd in hare behoeften te voorzien.

Om de opofferingen welke de voornaamste, hier opgenoemde maatregelen aan de schatkist zullen te weeg brengen, zoo na mogelijk terug te brengen tot de grenzen van het straks genoemde cijfer der rentebesparing, is het onvermijdelijk andere bronnen van inkomsten voor de schatkist te openen. Daartoe stelt de Regering voor de gelijkmatige heffing van de grondbelasting in het geheele Rijk naar de uitkomsten van het kadaster, en de uitbreiding van het beginsel, in de bestaande wet op het successieregt nedergelegd, ten aanzien van de buitengewone belasting op vreemde effecten, in zijdlinie en tusschen niet verwante personen vererevende. Zij stelt voor die gedeeltelijke vervanging van successieregt te vervangen door een overgangsregt op alle effecten, die tusschen collateralen en niet verwante personen bij overlijden, in eigendom overgaan.

Vermits de accijns op den turf over het jaar 1858 eerst in 1859 wordt betaald en onder de middelen van dat jaar verantwoord, en vermits bovendien de afschaffing van den accijns op de brandstoffen op 1 Januarij, en dus midden in den winter, om verschillenden redenen minder geraden is, zoo komt van de opbrengst nog een aanzienlijk deel aan het dienstjaar 1859 te goed. Van daar dat de vermindering van inkomsten, uit deze maatregelen zullende voortvloeijen, voor dat jaar op geen hooger bedrag wordt geschat dan *f* 1,000,000 min of meer.

In 1860, wanneer de voorgedragen maatregelen in hun geheel in werking zullen getreden zijn, zal het verlies van inkomsten nog iets meer dan *twee* millioen bedragen, en het is dan ook mogelijk, gelijk ik reeds zeide, dat men voor 1860 een eenigzins grooter bedrag aan de *verkregen* koloniale baten zal moeten ontleenen dan voor 1859 noodig wordt geacht. Dit bedrag van ruim *twee* millioen is ook nog iets hooger dan het bedrag aan bespaarde renten hierboven genoemd: een verschil dat, met het oog op het onwederlegbare groote nut van de afschaffing van den accijns op de brandstoffen, de Regering niet heeft teruggehouden.

Voorts stelt de Regering voor om de opcenten en het collectief zegel, waarmede de hoofdsom der accijnsen en het waarborgregt sedert vele jaren is verhoogd, met de hoofdsom te vereenigen. Dit zal eenige veranderingen in het te heffen bedrag van elken accijns na zich slepen, daar het raadzaam was om, ter vereenvoudiging, de belasting op een rond cijfer te bepalen. Voor sommige accijnsen heeft dit eene kleine verhooging, voor andere eene kleine vermindering ten gevolge. Ook het tarief van regten op den in- en uitvoer wordt op nieuw aan uwe deliberatien onderworpen.

Ik ga eindelijk over tot de voordragt van begrooting voor 1859.

Vooraf mogen enkele opgaven nopens de uitkomst van vroegere diensten hier hare plaats vinden.

De dienst van 1855 laat nog eene bate over van	*f*	19,964.33
Die van 1856 van	»	398,282.21^5
Die van 1857 van	»	11,359,686.49^5
Te zamen		*f* 11,777,933.04

zijnde de som straks reeds door mij bedoeld, welke, bij aanzuivering van de dienst van 1857, nog eenigzins vermeerderen zal.

De begrooting voor 1857, zoo als zij eerst is vastgesteld en later door verschillende wetten is verhoogd, bedraagt alsnu	*f*	94,945,216.37
Daarop blijft onbeschikt volgens voorloopige opneming	»	1.766,316.52$\frac{1}{8}$
Zoodat de uitgaaf is	*f*	93,178,899.84$\frac{1}{8}$

De besparingen op de toegestane uitgaven verdeelen zich als volgt:

Hoofdstuk	II	*f*	31,249.46^5
»	III	»	21,297.45^5
»	IV	»	58,440.20
»	V	»	340,981.98^5
»	VI	»	29,762.28^5
»	VII	»	907.03
»	VIII	»	34,913.39
»	IX *A*	»	853,385.25^5
»	IX *B*	»	38,939.30
»	X	»	354,113.08
»	XI	»	2,043.80^5
»	XII	»	283.27^5
		f	1,766,316.52^5

De middelen leverden de volgende opbrengsten:

De belastingen, domeinen en toevallige baten (gewone Staats-inkomsten)	*f*	59,979,649,34
De bijdragen uit de koloniale fondsen (zijnde, ten gevolge van latere opgaven, nog iets meer dan de som in den staat van vergelijking, die bij de wet op de Middelen is gevoegd, opgenomen)	»	41,658,421,20
Andere toevoegingen aan de Middelen (domeinfonds en batige sloten van vorige diensten)	»	14,900,515,80
	f	116,538,586,34

gevende alzoo, na aftrek van de som van 12 millioen, door de wet van 3 Junij jl. tot amortisatie bestemd, het bovenvermelde batig slot van *f* 11,359,686,49^5.

Ten aanzien van de dienst van het loopende jaar heb ik

straks reeds eenige inlichtingen gegeven. Gelijk ik zeide, de opbrengst van de eerste acht maanden over 1858 overtreft die van het gelijke tijdperk over 1857 met 1 millioen.

Her eindcijfer der begrooting voor 1858 bedraagt thans *f* 85,884,448,74, waaronder begrepen de som van twaalf millioen, door de wet van 3 Junij jl. tot amortisatie bestemd. Trekt men deze laatste af, om tot eene meer juiste vergelijking te komen, dan vindt men, met inbegrip van de overige credieten na het vaststellen der begrooting toegestaan, een eindcijfer van *f* 73,884,448,74.

Het eindcijfer der thans voorgedragene begrooting voor 1859 bedraagt slechts *f* $72,615,036,54^5$, en dus *f* $1,269,412,19^5$ *minder.*

Het zal uwe aandacht terstond treffen dat deze som geringer is dan die straks door mij genoemd, waarmede het hoofdstuk IX A alleen is verminderd. Het zal mij ligt vallen, de oorzaak daarvan aantewijzen.

Uit de bijlage lit. C zal u blijken dat dit genoegzaam alleen het gevolg is van den wensch der Regering om van de bestaande ruimte van geldmiddelen gebruik te maken tot het verrigten van eenige publieke werken welke zij nuttig achtte. Zij vond daartoe des te eerder aanleiding omdat de voorhandene koloniale baten haar hierin vrije hand lieten. De Memorien van Toelichting bij de IV^{de}, V, VIII^{ste} en IX^{de} hoofdstukken geven daaromtrent de noodige inlichtingen.

Diezelfde bijlage C zal u doen zien dat, indien men van de *gewone uitgaven* het hoofdstuk IX *A* afzondert, de vermeerdering dier uitgaven, vergeleken met het jaar 1858, niet meer bedraagt dan *f* $167,929.22^5$. De verhoogingen noodig voor hoofdstukken I, IV, V, VI, VII en XI der begrooting, werden, behalve door de vermindering van het hoofdstuk IX *A*, ook nog ten deele opgewogen door verminderingen, waarvoor de hoofdstukken II, III, VIII, IX *B* en X vatbaar werden bevonden.

Ik meen bij dit punt nog een oogenblik te mogen stilstaan.

De wijziging van het 1ste hoofdstuk behoeft geene toelichting. In het vorige jaar is u reeds gewezen op de heugelijke oorzaak daarvan. Wat toen nog in het vooruitzigt lag, is nu door Gods zegen, geschied, en gewis, Mijne Heeren, mogen wij allen met warme gevoelens van dankbaarheid herdenken, hoe gewigtig een dag de laatst verloopene 4de September was voor het doorluchtig Huis des Konings, en niet minder voor het dierbaar Vaderland

De verhooging der begrooting voor het Departement van Justitie heeft haren grond vooreerst in grootere behoeften voor de Rijksveldwacht, en ten tweede in den wensch om latere wijzigingen en verhoogingen dier begrooting te voorkomen; wijzigingen welker noodzakelijkheid in de laatste jaren telkens gebleken was, ten einde de zoo aanzienlijke uitgaven voor geregtskosten te kunnen bestrijden.

Verhooging van uitgaaf ten behoeve van het onderwijs is de voornaamste reden der verhooging van de *gewone* uitgaven van het Departement van Binnenlandsche Zaken. Het nut van deze verhooging behoeft in deze Kamer niet aangewezen te worden. Op hetgeen *meer* voor buitengewone uitgaven op de begrooting van Binnenlandsche Zaken is gebragt, nam ik de vrijheid straks reeds uwe aandacht te vestigen.

De verhoogingen van uitgaaf voor de Departementen van Eeredienst zijn aan de gewone bekende oorzaken toe te schrijven: voor zooveel het VI^{de} hoofdstuk betreft, kunnen zij, tot zekere grenzen, als eenigzins buitengewoon worden beschouwd.

De verhooging van het XI^{de} hoofdstuk eindelijk heeft haren grond in de noodzakelijkheid van uitbreiding van personeel bij het Departement van Kolonien, waarbij de werkzaamheden steeds toenemen, en nog vermeerderen zullen, wanneer de wet op het beheer en de verantwoording der koloniale geldmiddelen, welke de Regering u weldra hoopt aan te bieden, in werking zal treden.

De verminderingen van sommige hoofdstukken zijn het gevolg, wat het IIde betreft, van eenige verlaging van raming welke de verkregene ondervinding der laatste jaren toeliet. Evenzeer die van het IIIde hoofdstuk, waarvan daarenboven de som voor tafelgelden van den Minister is weggelaten, evenzeer die van het VIII^{ste} hoofdstuk. Vereenvoudiging in sommige takken van beheer, en vermindering van het bedrag der pensioenen gaven gelegenheid tot verlaging van het eindcijfer van het hoofdstuk IX *B*.

Wat eindelijk het Xde hoofdstuk betreft, het zal u blijken uit de Memorie van Toelichting, dat de wijzigingen door het Departement van Oorlog in de zamenstelling van het leger ontworpen, en verschillende veranderingen van meer bijzonderen aard vermindering van het eindcijfer ten gevolge zullen hebben. Voor 1859 is het eindcijfer *f* 20,800 lager dan dat voor 1858. Dat deze vermindering niet al dadelijk grooter was, is het betreurenswaardig gevolg van de buitensporige duurte der fourrages, waardoor de Minister van Oorlog gedwongen was de begrooting voor dit onderdeel van uitgaaf met *f* 1,000,000 boven die van 1858, met ruim *f* 300,000 boven die van 1857 op te voeren.

Had die noodzakelijkheid niet bestaan, het voordeelig verschil tusschen het eindcijfer voor 1859 gevraagd, en dat van vorige dienstjaren, zou met deze zelfde sommen vergroot zijn.

Wat de wet op de Middelen betreft — in de onzekerheid of het mogelijk zal zijn de voorstellen der Regering betreffende het belastingwezen tijdig genoeg af te doen — heeft men gemeend die wet voorloopig in overeenstemming met het bestaande te moeten inrigten. Mogten die voorstellen spoedig in behandeling kunnen komen en in tijds aangenomen worden, dan zal de wet op de Middelen natuurlijk dienovereenkomstig gewijzigd moeten worden.

Het eindcijfer van de raming bedraagt thans *f* 73,575,364.05, en dus *f* $960,327.50^5$ *meer* dan het bedrag der geraamde uitgaven. Het bestaat uit de volgende voorname onderdeelen:

Gewone Staatsinkomsten	*f* 59,975,364·05
Bijdrage uit de koloniale geldmiddelen, dienst 1858.........................	„ 3,800,000.00
Renten der schulden ten laste van de Oost-Indische bezittingen, uit de *toekomstige* koloniale bijdragen..............	„ 9,800,000.00
Te zamen...	*f* 73,575,364,05

Wat de raming van de opbrengst der gewone Staatsinkomsten aangaat, de Regering heeft niet geaarzeld daarvoor de opbrengst van het jaar 1857 ten grondslag te nemen, en zelfs, met het oog op de steeds vooruitgaande opbrengst der middelen, in de raming voor 1859, op dezen en genen post, naar de ondervinding in de laatste jaren verkregen, boven het rendement van 1857 te gaan. Ten aanzien evenwel van de opbrengst de zegel-, registratie- en successieregten, heeft zij zich aan de tot dusver gevolgde regelen gehouden. De reden daarvan is deze. De voorgedragen verlenging van den termijn van aangifte voor het successieregt zal noodwendig ten gevolge hebben dat de betaling dier belasting over 1859 voor een deel uitgesteld en tot in 1860 verschoven zal worden. Bij de bestaande onzekerheid in hoever de vermindering van inkomsten van het jaar 1859, die daarvan het gevolg zal zijn, opgewogen zal worden door de gevolgen van de andere wijzigingen in de wet op het successie-regt voorgedragen, meende de Regering dat het raadzaam is, voor dit jaar in dezen geene nieuwe grondslagen van raming aan te nemen. Ook de wet op het zegel zal gewijzigd moeten worden. Het besluit dienaangaande door de Regering te nemen kan ook welligt van eenigen invloed zijn op de vermoedelijke gezamenlijke opbrengst van deze middelen.

Straks reeds wees ik u op het voornemen der Regering om onder de middelen voor 1859, als *te verwachten* koloniale baten, niet meer te rangschikken dan de som van *f* 9,800,000, welke onder den naam van renten der schulden ten laste van de overzeesche bezittingen, op de begrooting, beidé van het moederland en van die bezittingen, worden gebragt. Dienovereenkomstig is gehandeld. Eene som van *f* 3,800,000 uit het batig slot der koloniale geldmiddelen van 1858 is tot dekking der uitgaven, zoo gewone als buitengewone, aangewezen.

Bijaldien het zoo even bedoelde geval zich voordoet, dat namelijk de wetten betreffende het belastingstelsel tijdig worden afgehandeld en aangenomen, dan zou het eindcijfer der raming voor 1859 verminderen met *f* 943,200,66 en bedragen *f* 72,632,163,39.

De Regering heeft het zich voorts ten pligt gesteld om de begrooting zoodanig interigten, dat zij, gedurende den loop des jaars, zoo min mogelijk suppletoire credieten of wijzigingswetten zal behoeven aan te vragen. Zij hoopt dat dit alleen in thans onvoorziene omstandigheden zal behoeven plaats te vinden. Alleen ten aanzien van de amortisatie van schuld maakt zij eene uitzondering. Waarschijnlijk zal ook spoedig de begrooting van het domeinfonds kunnen worden voorgelegd, ten einde de gelegenheid te hebben om de gelden, in dat fonds beschikbaar, tot schulddelging te kunnen aanwenden.

Bovendien, wanneer eenmaal de wet zal beslist hebben ten aanzien van de ondersteuning aan spoorweg-ondernemingen te verleenen, zal welligt een deel der voorhanden baten tot amortisatie bestemd kunnen worden. Vermits de uitgaven voor die ondernemingen over meer dan één dienstjaar worden verdeeld, zou het ligt nutteloos kunnen worden bevonden, aanzienlijke kapitalen geheel onvruchtbaar in 's Rijks schatkist te laten.

De slotsom van het gezegde laat zich in de volgende punten zamentrekken.

De uitgaaf, voor de emancipatie der slaven te doen, meent de Regering uit de koloniale baten te kunnen bestrijden.

Onder den 31sten December 1858 kan men op goede gronden aannemen, 28 millioen aan batige sloten beschikbaar te zullen hebben.

Aan die fondsen wordt de volgende bestemming toegedacht:

f 3,650,000 ten behoeve van de Maatschappij van Weldadigheid:

f 3,800,000 ter vervanging van het *te verwachten* batig slot der koloniale geldmiddelen, dat anders onder de middelen van een volgend dienstjaar werd begrépen.

Het bedrag van 21 millioen, dat dan nog zal overblijven; stelt de Regering voor, te bestemmen ter ondersteuning van den aanleg van spoorwegen. De uitgaven die zij daardoor op het oog heeft, bedragen eene weinig grootere som van 22 à 23 millioen min of meer, zoo voor ondersteuning als voor deelneming.

De garantie van rente van de kapitalen tot den aanleg van spoorwegen benoodigd zal zich kunnen uitstrekken, naar het ontwerp der Regering, tot eene som van *f* 2,000,000 min of meer 's jaars. Doch deze betaling zal eerst over vijf à zes jaren noodig zijn. Ondersteld dat zij voor het vol bedrag noodig zou wezen, dan nog bestaan er genoegzame redenen om aan te nemen dat, onvoorziene rampen uitgezonderd, in die betaling zonder verhooging van lasten zal kunnen worden voorzien, zoowel ten gevolge van de toenemende opbrengst der middelen als ten gevolge van de mogelijkheid om alsdan minder uit te geven voor andere openbare werken.

Het eindcijfer der begrooting van uitgaven is bijna 13 ton gouds lager dan dat van het vorig jaar. De som voor de dienst der openbare schuld begroot, bedraagt 19 tonnen gouds minder dan voor 1858; voor ver het grootste gedeelte ten gevolge van amortisatie van schuld.

Er wordt eene vermindering van lasten voorgesteld min of meer van gelijk bedrag als de vermindering van hoofdstuk IX *A*, tevens met het doel om aan de gemeenten de gelegenheid te schenken om wenschelijk geachte wijzigingen in haar belastingwezen te brengen.

De baten der koloniale dienst over 1859 worden geraamd op *f* 22,300,000. Daarvan aftrekkende *f* 9,800,000 voor betaling der renten ten laste der kolonien gebragt en *f* 8,000,000 voor de eventuele kosten der slaven-emancipatie, blijft er ruimte genoeg over om ook in de behoeften van het jaar 1860 te voorzien.

Ik behoef u naauwelijks te wijzen, Mijne Heeren, op het noodzakelijke verband dat tusschen de meeste dezer maatregelen bestaat. Inzonderheid meen ik uwe aandacht te mogen vestigen op het gewicht en de gevolgen der beginselen welke den grondslag van de voornaamste uitmaken.

Vereenigt de Vertegenwoordiging zich met het denkbeeld om, ook door garantie van renten, ondersteuning aan spoorwegen te geven, dan is het volstrekt noodig daarbij grenzen te stellen. Eene grens heeft de Regering voorgedragen; wilde men die overschrijden, de Regering zou het onraadzaam achten gevolg te geven aan het denkbeeld om op ruime schaal de belastingen te verminderen; zij zou zich dan voorbehouden op dit gedeelte harer voordragt geheel of gedeeltelijk terug te komen.

Verwerpt de Vertegenwoordiging geheel het beginsel om waarborg van renten te verleenen — wenscht zij zich bij het verleenen van ondersteuning aan spoorwegen te bepalen bij het beschikken over voorhanden middelen en niets meer te doen, — de Regering zal zich met die beperking vereenigen. Groote lijnen van spoorwegen zullen dan niet zoo spoedig tot stand worden gebragt; voor de geldmiddelen van den Staat moge zulk eene beslissing gewenscht zijn, de algemeene welvaart zal in mindere mate daardoor worden bevorderd.

Wat de voorstellen aangaande het belastingstelsel betreft, en de regeling van het verband tusschen 's Rijks belastingen en die der gemeenten, er zal eene keuze moeten worden gedaan. Hoogst wenschelijk is het dat men van lieverlede geheel terugkome van het beginsel om belastingen op de eerste levensbehoeften zoowel voor het Rijk als ten behoeve van de gemeenten te heffen. Maar nu zal men moeten beslissen of sommige dier accijnsen ten behoeve van het Rijk of ten behoeve van de gemeenten zullen geheven worden: men zal moeten bepalen of men wil voortgaan op den weg die sinds eenige jaren is gevolgd, dat namelijk de rijksaccijnsen op de eerste levensbehoeften, wanneer dit mogelijk is, worden afgeschaft en aan de gemeenten overgelaten, dan wel of men die belastingen als Rijksbelastingen en de directe belastingen als gemeentebelastingen wil behouden. De ondervinding heeft nu genoegzaam bewezen dat het voor alsnog ondoenlijk is de accijnsen op eerste levensbehoeften voor het Rijk en voor de gemeenten beide af te schaffen en door directe belastingen te vervangen. De Regering heeft eene keus gedaan. Zij verlangt de rigting te behouden die in de laatste jaren is gevolgd. Eene eindelijke beslissing is daarom noodzakelijk, omdat het zoo zeer wenschelijk mag worden geacht die rigting voor goed te bepalen, en, kan het zijn, een einde te maken aan den strijd die reeds zoolang over deze onderwerpen wordt gevoerd.

Ik heb getracht, Mijne Heeren, u den financielen toestand en de ontwerpen der Regering beknopt, maar zoo volledig mogelijk te schetsen: bovenal heb ik naar gestreefd u den staat van zaken in zijnen geheelen omvang naar waarheid en eenvoudig voor oogen te stellen.

Ik besluit nu mijne rede met den opregten wensch dat onze beraadslagingen mogen strekken tot bevordering van de belangen van 's lands geldmiddelen, in wier bloei wij ons dankbaar mogen verheugen, en tot verdere uitbreiding van de stoffelijke welvaart van het dierbaar Vaderland.

Te Haarlem, bij JOH. ENSCHEDÉ EN ZONEN.